

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-zalozniško podjetje SZDL "Naša tiska" / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Copova ulica 50-III, telefon 22-573 in 22-421 / Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-432 / Poštni predal 9 / Položaj računa Narodne banke 681-11-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalce

Priprave za iredentistično proslavo

(Od našega dopisnika)

Trst, 2. nov. Italijanske iredentistične in militaristične organizacije v Trstu se na veliko pripravljajo za proslavo 4. novembra — obletnico italijanskega prodiranja na Balkan. Dne 3. novembra leta 1918 se je izkrcala v Trstu in v Zadru italijanska vojska z belo zastavo, prišla je namreč okupirati tujo zemljo na podlagi londonskega pakta. To je tisti dan zmage, ki ni nič drugega kakor razbijanje odprtih vrat, kar se v zadnjem času še posebej poudarja.

Glavna aneksionistična manifestacija bo v Sredipolju, končala pa se bo v Benetkah. Organizacija za čim večji obisk iz Trsta vodi iredentistična organizacija "Lega Nazionale", ki organizira poseben vlak, v Trstu pa bo že jutri odprta raz-

stava iredentizma. Med drugimi sodeluje tudi organizacija italijanskih bersaljerov v Trstu "Enrico Toti".

Kot uvod v to iredentistično manifestacijo bo italijanski ministrski predsednik Pella že danes ob 18. uri sprejel v Milanu delegacijo liberalne stranke iz Trsta, ki jo vodi sekretar Villabruna.

Castro mesto na desni strani ministrskega predsednika Pella, piše "Giornale di Trieste", bo v Sredipolju rezervirano za predstavnike Trsta, mesta, ki še čaka na svojo osvoboditev.

Svoj govor, v katerem bo odgovoril Pella na predloge Jugoslavije, bo imel v Benetkah, toda sodeč po pisanju današnje iredentistične tiska bo vztrajal na absurdnih tezah, naj se najprej izvede angloameriški

sklep od 8. oktobra, nakar naj bi bila šele konferenca, na kateri bi Italija predlagala plebiscit. Vztrajanje na tako nemogoči in nerealni zahtevi samo poslabšuje že tako napeti položaj.

Tržaško demokratično prebivalstvo pa še nadalje v najrazličnejših oblikah ostro protestira proti sleherni možnosti vrnitve Italije v cono A. Ta odločen odpor pa gre silno na živce iredentističnemu in tržaškemu kominformovskemu vodstvu, ki v svojem tisku stalno opozarja, češ da predstavljajo te protitalijanske demonstracije »provokacijo«. Današnji iredentistični "Giornale di Trieste" piše o infiltraciji provokatorjev v cono A, kar ima za posledico, da številni policiji upadajo pogum in da je italijansko prebivalstvo še bolj prestrašeno ter daje provokacijski predlog, naj bi dovolili kontrolirati mejo med cono A in FLRJ.

Vse to pa je v bistvu izraz strahu pred vedno večjim odporom proti vrnitvi Italije, skrivaj pa ima namen, začeti ilegalno dejavnost fašističnih in militarističnih italijanskih organizacij, o čemer je že mnogo pisal tržaški demokratični tisk.

Zahteva delegacij žena iz Opčin

TRST, 2. nov. (Tanjug). Delegacija žena iz Opčin je obiskala večeraj policijskega inšpektorja v zahteva, naj takoj vrnejo venec, ki ga je policija snela z drevesa, na katerem so nacisti pred desetimi leti obesili antifašistko Rozalijo Kocjan. Venec je bil snet ponoči od sobote na nedeljo. Po tej intervenciji so venec vrnili in so ga žene takoj odnesle tja, od koder je bil odnesen.

Rezultati volitev za okrajne in mestne zbore proizvajalcev

Beograd, 2. nov. Na volitvah za mestni zbor proizvajalcev, ki so bile večeraj, je od 118.789 vpisanih volivcev glasovalo 79,7%. To so končni rezultati po poročilu mestne volilne komisije.

Od 100 odbornikov, kolikor jih je izvoljenih, je največ delavcev (48), uslužbenec (22), direktorjev in pomočnikov direktorjev (19), 6 tehnikov in 5

inženirjev. Izvoljenih je šest žensk.

Novi Sad, 2. nov. Na večerajšnjih volitvah za okrajne in mestne zbore proizvajalcev je v skupini industrije sodelovalo okrog 87% volivcev, v skupini kmetijstva pa okrog 77% skupnega števila proizvajalcev, vpisanih v volilne imenike. Najboljša je bila udeležba v večjih industrijskih središčih. V Novem Sadu je n. pr. glasovalo v skupini industrije nad 88% vpisanih volivcev, v Zrenjaninu nad 86%.

Titograd, 2. nov. Z volitve za zbor proizvajalcev so za sedaj zbrani tile podatki: V rudniku Suplja Stijena pri Plevaljah je bilo od 17 kandidatov za zbor proizvajalcev izvoljenih 5, med njimi 2 delavca. V občini Lješko polje v titograjskem okraju so dobili največ glasov predsedniki kmetijskih združenj. V tovarni cigarete v Titogradu je bilo predlaganih 8 kandidatov, od teh so izvolili dva delavca.

V Sloveniji potrjene kandidature

LJUBLJANA, 2. nov. Po podatkih republiške volilne komisije so bile potrjene naslednje kandidature:

Za Republiški zbor Ljudske skupščine FLRS (prva številka pomeni volilno enoto): 33 — del okraja Krško Jordan Janko, tajnik ObLO, Malo Mrševo.

Za Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS (I. skupina): 19 — del mesta Ljubljane Bašček Jurij, strojni tehnik, Ljubljana. 24 — del mesta Ljubljane Pogačar Jakob, šef livarne Titovih zavodov "Litostroj", Ljubljana. 54 — del okraja Šoštanj Stegmar Andrej, direktor tovarne usnja, Šoštanj.

Mladinska delegacija Jugoslavije v Zahodni Nemčiji

Bonn, 2. nov. (Tanjug). Veleposlanik FLRJ v Zahodni Nemčiji dr. Mladen Iveković je sprejel danes člane delegacije Ljudske mladine Jugoslavije, ki je na uradnem obisku pri za. hodnonemški mladinski organizaciji "Falken", s čemer vrača obisk mladinski delegaciji Zahodne Nemčije, ki je bila v Jugoslaviji julija. Namen obiska je, da se poglobi medsebojno poznanstvo in sodelovanje ter izmenjavo medsebojne izkušnje mladinskih organizacij obeh držav.

Delegacija Ljudske mladine Jugoslavije je obiskala do sedaj Mülheim, kjer se je udeležila kongresa voditeljev organizacije "Falken". Nocoj se bodo člani naše mladinske delegacije razgovarjali v Bonnu z zastopnikom vodstva socialistične mladinske organizacije Zahodne Nemčije. Jutri se odpeljejo v Severno Nemčijo, kjer si bodo ogledali Düsseldorf, rudarsko področje Porurja, Hamburg, Bremen in taborniške, v katerem so ustanjeni

MAR KREACIČ je odgovoril med drugim naslednje:

V enotah JLA so se priprave za novembrske volitve začele že onega dne, ko je bil sprejet novi volilni zakon, intenzivnejše priprave pa takoj po razpustitvi dosedanje Ljudske skupščine FLRJ.

Ta predvolilna doba je bila in je še vedno zelo živahna. Gotove vsebinske spremembe zaradi nadaljnega demokratičiranja, ki prihajajo v poštev pri teh volitvah kot razlika od dosedanjih, kakor n. pr. dejstvo, da bodo vsi vojniki in vsi rezervisti, ki so na vojaških vežbah, glasovali za kandidate svojih volilnih enot, namreč svojega okraja ali mesta, in ne za kandidate kraja, v katerem služijo svoj vojaški rok, so napravile politično življenje še bolj živahno, priprave pa tako v tehničnem kakor tudi političnem pogledu še bolj temeljite.

Pri tem delu so zaposlene vse naše komande in njihovi organi, kakor tudi organizacije Zveze komunistov. Komande vseh enot so bile odgovorne za sestavo novih vojaških volilnih seznamov, ki so jih sestavile posebne komisije. To delo je bilo uspešno končano v vseh enotah in so bile vse vojaške osebe seznanjene z vsebino volilnih imenikov, kakor so bili seznanjeni tudi vsi aktivni oficirji, podoficirji in vojaški uslužbenci z volilnimi imeniki v občinah svojega bivališča.

V vseh enotah najvišje stopnje v področju kakšne volilne enote so komande predložile okrajni volilni komisiji seznam vojaških komisij za izvedbo volitev ljudskih poslancev. Te komisije so že potrjene in določajo sedaj volišča v vojaških enotah in ustanovah ter sestavljajo volilne odbore, v katerih so obvezno tudi vojniki. Vse obsežno tehnično delo je v glavnem že končano. V armadi je bilo potrebno posebno intenzivno delo, ker je zvezna volilna komisija odredila, naj se glasovanje v vojaških enotah in ustanovah opravi 16. novembra, namreč 6 dni prej kakor drugod po državi. Prav glede na to so imele komisije za izvedbo volitev kratke seminarje z vsemi volilnimi odbori zaradi podrobne proučitve in razjasnitve načina glasovanja in nalog v zvezi s tem.

Dejstvo, da bodo pripadniki armade vojaškega in rezerv-

nega sestava glasovali za kandidate iz svojega kraja, aktivni sestav pa za kandidate svoje občine, kjer žive skupno z ostalimi državljani, zahteva samo po sebi najtesnejšo in najbolj čvrsto povezanost ter zainteresiranost vseh državljanov, vstevši tudi pripadnike armade. Naše enote obiskujejo kandidati za ljudske poslance, ki jim govorijo o perspektivi, uspehih in novih nalogah. Ugledni vojaški voditelji-prvoborci odhajajo v svoje kraje in pomagajo organizacijam Socialistične zveze v pripravih za volitve, v agitaciji in političnem delu.

Enotnost armade in ljudstva je tudi v okviru te predvolilne kampanje zopet prišla do močnega izraza, kakor se sploh manifestira ob vsaki priložnosti, v vsaki borbi, ob vsakem dogodku in v vsaki akciji za stvar socializma, za socialistično demokracijo, za svobodo in nedodivnost, za napredek socialistične Jugoslavije. Ta močno izražena enotnost in enodivnost vseh delovnih ljudi dokazuje, da sta ljudstvo in njegova armada eda in isto.

Proslava sedemdesetletnice timoške vstaje

ZAJEČAR, 2. nov. V vsej timoški krajini se je danes začela proslava 70-letnice timoške vstaje proti Obojeničevemu absolutizmu. Najvažnejši del proslave bo od 2. do 8. nov. v Zaječaru, kjer je tedanje naglo sodišče 1883. leta obsodilo 734 upornikov, od teh 90 na smrt. V mestnem muzeju v Zaječaru so odprli poseben oddelek o timoški vstaji, v Narodnem gledališču pa bo nocoj predavanje o vstaji timoških kmetov. Na hribu Kraljević nad Zaječarom, kjer so uporniki zaplenili 8 topov, bo 8. novembra za ključna slovesnost.

V vseh okrajih, ki so zvezani z zgodovinskimi dogodki iz timoške vstaje, bodo nocoj slovesne akademije in kulturne prireditve. Med proslavo od 2. do 8. nov. bodo razne športne in kulturne prireditve. V kratkem bo izšla tudi brošura z zgodovinskimi dokumenti iz timoške vstaje.

Obisk pri dr. Beblerju

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je sprejel danes dopolne avstrijskega poslanika v Beogradu dr. Walterja Wodaka.

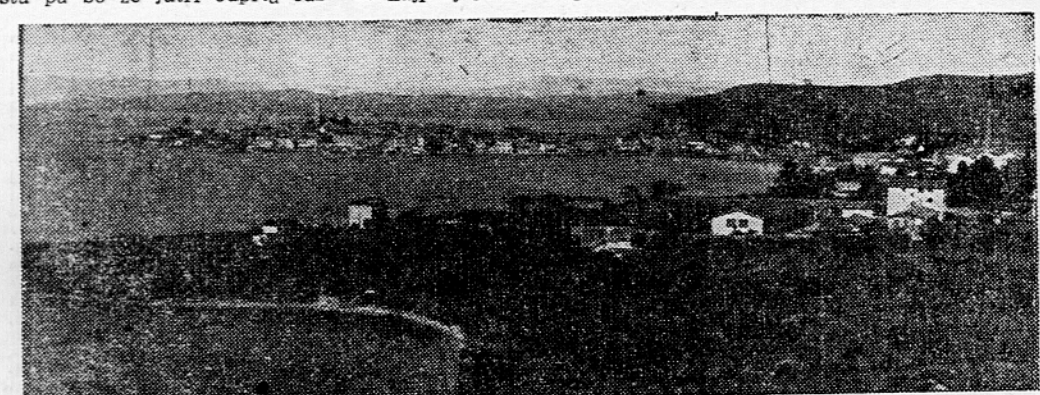
Razprava o vzgojnih metodah

mnogih učiteljskih svetov do organizacije Ljudske mladine nepravilen. Posamezni učitelj, kakor ne prispeva za vzgojo šolske mladine in razvijanja sile s svojimi ukrepi, ni nje dobrih odnosov med šolskim upravami in organizacijo LM. Ponekod zahteva, da se morajo učenci ostrižiti, da morajo nositi uniforme, določajo večerne ure, po katerih učenci ne smejo biti za paženi na ulici, prepovedujejo obisk filmov, razen tistih, ki jih dovolijo učiteljski svetovi itd. Nekateri učitelji celo tepejo učence. V diskusiji so grajali tudi odnos organizacije LM do učiteljskih svetov, ker niso bile vedno in povsod pobudnik pravih odnosov med učiteljskimi svetovi in organizacijami LM.

Delegacija LM srednjih in strokovnih šol je za predsednika kom. Djordjem Ruskovskim obiskala predsednika izvršnega sveta Makedonije Lazarja Količevskega in ga seznanila s problemi srednješolske mladine.

Zastopniki španskih socialistov v Zagrebu

ZAGREB, 2. nov. Generalni sekretar socialistične stranke republike Španije Rodolfo Llopis in generalni sekretar socialistične mladine Španije Salvador Martinez sta obiskala Zagreb. Llopis je danes predsednika republiškega sindikalnega sveta Cazaia in se z njim razgovarjala o nekaterih sindikalnih vprašanjih. Španska gosta sta si ogledala tudi pionirsko mesto, danes popoldne pa rojstni kraj predsednika Tita Kumrovec.



Pogled na Izolo z okolišnimi vasi

Italijani odvzemajo Slovencem propustnice

Nova Gorica, 2. nov. (Tanjug). V zadnjem času so italijanski obmejni organi na mejnem bloku v Gorici več Slovincem odvzeli propustnice, da bi jim onemogočili prihajanje v Jugoslavijo. Sodiijo da delajo to po naročilu goriške policije. Znanilno je, da jemljejo italijanski organi propustnice članom ali simpatizerjem Demokratske fronte Slovencev v Italiji. Zadnje dni so odvzeli propustnice nekemu občinskemu svetniku in nekemu članu glavnega odbora Demokratske fronte Slovencev. Ta najnovejši diskriminatorski ukrep italijanskih obmejnih organov je upravičeno vzbudil nezadovoljstvo tamkajšnjega slovenskega prebivalstva.

160 milijonov dinarjev za nova kmetijska posestva v Sloveniji

Kakor smo že poročali, bo v naši republiki dobila splošna ljudska imovina na osnovi zakona o zemljiškem maksimumu in zakona o odpravi vinčarskih in podobnih razmerij okoli devet tisoč hektarov površin (na osnovi prvega zakona okoli 6000, na osnovi drugega pa približno 3000 hektarov). Komisije za zemljiški sklad so v glavnem že zaključile svoje delo. Zato se že kažejo obrisi novih kmetijskih posestev. V nekaterih okrajih so jih že ustanovili, ponekod jih pa zdaj ustanovljajo.

Natančna ocenitev gospodarskih pogojev, na odvzetih površinah, ki so jo izvedli okrajni ljudski odbori, je pokazala, da bodo nova posestva potrebna sredstva za graditev kmetijskih poslopj, nabavo delovne živine, mehanizacije, semen itd. Ta posestva bodo morala pritičati poleg tega tudi obnovljati vinograde in sadovnjake, ki so jih dosedanja lastniki marsikje docela izčrpali. Glede na to je odbor za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta, kot smo že poročali, dodelil novoustanovljenim kmetijskim posestvom eno milijardo 800 milijonov din kredit, od tega zneska je prešla naša republika 160 milijonov din. Največ kredita (33 milijonov din) je dobil mariborsko - okoliški

Jadranska linijska plovba dobila prvi tanker

Reka, 2. nov. (Tanjug). — Ladjedelnica »Josip Lozovina Mosore« v Trogiru je izročila danes Jadranski linijski plovbi motorni tanker »Sisača«, ki bo oskrboval ladje v reškem pristanišču z mazivom in gorivom.

Sirijski časopisi o Trstu

Damask, 2. nov. (Tanjug). Vsi sirijski časopisi so posvetili vso pozornost tržaškemu vprašanju in položaju, ki je nastal po angloameriškem sklepu z dne 8. oktobra. Skoraj vsi članki podpirajo jugoslovansko stališče. Časopis »Al Fahal« je objavil obširen članek, v katerem navaja zgodovino italijanskega prodiranja proti Balkanu in ga povezuje z najnovejšim poskusom italijanskega ekspanzionizma v zvezi s Trstom. Časopis opozarja na težak položaj jugoslovanskih manjšin v Italiji. Ko omenja angloameriški sklep o izročitvi cone A in Trsta Italiji, poudarja časopis, da tako ravnanje zahodnih sil ne služi pravici.

in daje istočasno priznanje jugoslovanskim narodom, ki so se dvignili proti nepravilnemu sklepu. Časopis »Al Lival« obtožuje v članku z naslovom »Nesmiselnost politike« ZDA, da so s svojo sedanjo politiko pošteptale demokratične tradicije in podpirajo italijansko agresivnost. List navaja, da je bila Italija vedno nezvesti zaveznik, ki je od velikih sil dobival tuja ozemlja. Na koncu članka poudarja, da je ravnanje Angloameričanov v nasprotju s sleherno logiko, pravico in pravičnostjo.

Prvi zvezek enciklopedije Jugoslavije in prvi zvezek pomorske enciklopedije v tisku

ZAGREB, 2. nov. Prvi zvezek enciklopedije Jugoslavije in prvi zvezek pomorske enciklopedije sta v tisku. Decembra bo izšel prolekt z ilustracijami o vseh izdajah leksikografskega zavoda FLR Jugoslavije, t. j. o Veliki enciklopediji Jugoslavije, o mali splošni enciklopediji, pomorski in glasbeni enciklopediji, enciklopediji likovnih umetnosti, zdravstveni in gozdarski enciklopediji ter bibliografiji razprav, člankov in knjižnih prispevkov.

Novi izdelki tovarne „Bade Končar“

ZAGREB, 2. nov. (Tanjug). Delavski svet in upravni odbor tovarne »Bade Končar« v Zagrebu sta sklenila, da bo

Turški državni predsednik o balkanskem paktu

Carigrad, 2. nov. (Tanjug). Pri otvoritvi rednega zasedanja turške velike narodne skupščine je imel predsednik republike Dželal Bajar daljši govor, v katerem je navedel uspehe, ki so bili doseženi lani v notranji in zunanji politiki. Govorec o prijateljstvu z Grčijo in Jugoslavijo, je predsednik Bajar izjavil:

»Sklenili smo trojno pogodbo o prijateljstvu in sodelovanju z Grčijo, na katero nas veže ne le trdno prijateljstvo, pač pa tudi Atlantski pakt, in z Jugoslavijo, v katere zdravo moč in realizem popolnoma zaupamo. Ta pogodba je v naših očeh element miru, varnosti in trdnosti za vse miroljubne države na Zahodu, za nas in za Balkan«.

tovarna pričela izdelovati poleg dosedanjih izdelkov še stroje za električne lokomotive, cestno železnico in stroje za potrebe gospodarstva. Med temi je brez dvoma najpomembnejša proizvodnja trolejbusov, za katere se zanimajo prometna podjetja vseh naših večjih mest. Za osvojitve te proizvodnje se je tovarna že povezala z vrsto domačih podjetij, ki bodo sodelovala pri izdelavi trolejbusov. Računajo, da za proizvodnjo trolejbusov tovarna »Bade Končar« ne bo potrebovala nobenih novih investicij, ker bodo zadostale sedanje kapacitete tovarne.

Za proizvodnjo strojev za gospodinjstvo: električnih radiatorjev, strojev za pranje perila in električnih hladilnic so končali vse tehnične naprave. Pravijo, da bodo cenje teh izdelkov pristopne plačilnim možnostim potrošnikov. V načrtu imajo tudi proizvodnjo električnih lokomotiv in vseh naprav za elektrifikacijo železnice.

Načrt uredbe o ustanovah s samostojnim finansiranjem

Beograd, 2. nov. (Tanjug). — Komisija za izdelavo gospodarskega sistema je izdelala načrt osnovne uredbe o ustanovah s samostojnim finansiranjem. Po tej uredbi spadajo sem ustanove, ki opravljajo javno službo in ustvarjajo s svojo dejavnostjo dohodke, s katerimi lahko krijejo v celoti ali delno svoje izdatke.

Pod javno službo predvideva načrt uredbe komunalno, zdravstveno, kulturno, prosvetno, zdravstveno ali socialno dejavnost, ki ima za cilj zadovoljevanje splošnih potreb prebivalstva ali razvijanje posameznih vej upravnega gospodarstva.

Ustanove s samostojnim finansiranjem lahko ustanavljajo poleg zveznega izvršnega sveta, republikanskih izvršnih svetov in ljudskih odborov tudi gospodarstveniki.

Prebivalci Nove Gorice so obdarovali JLA

Prebivalci Nove Gorice, so izpolnili sklep zboru volivcev, na katerem so izbrali kandidata za zvezno in republikansko ljudsko skupščino in ob tej priložnosti sklenili do bodo obdarili neko enoto JLA. Svoje darilo so jim poslali po zastopnikih mestnega združenja rezervnih oficirjev. Zveze borcev, organizacije AFŽ in pionirjev.

Naši vojaki so bili darila zelo veseli. Poleg vina, žganja, in dvanajst tisoč cigaret so prejeli tudi 50 izvodov knjige »Primorske brigade«, ki jo je izdal pripravljalni odbor za proslavo 10-letnice ustanovitve Primorske brigade. Te knjige, opremljene s številnimi dokumentarnimi fotografijami, praznoma partizanskih enot so bili vojaki posebno veselji. Navdušeni pa so bili zlasti nad pristranskim pozdravom pionirke Saške, katera je izročila komandantu enote lep šopek cvetja. Komandant se je v imenu vojske zahvalil za darila in šopek ter objubil, da bo naša vojska zvesto čuvala naše meje in ne bo nikdar dopustila, da bi tuje sile stopile na našo zemljo. Enote JLA so obdarili tudi učenci lesno-industrijske šole iz Solkana, tovarna usnja in druga podjetja iz Mirna, Sempetra, Solkana in razni delovni kolektivi.

—jp

Končajmo bolje, kot smo začeli

Volivcem v mestne in okrajne zbornice proizvajalcev v premislek

V sistemu družbenega upravljanja, čisto imeli, mestni in okrajni zbori proizvajalcev svoje posebno vlogo, in sicer zato, ker so okrajni in mestni dani za veliki meri, v bodoče bodo pa še bolj nosilci vse pestrosti in vse različenosti vsakega posameznega gospodarskega zbiranja. Posebno vlogo bodo imeli tudi zato, ker je na njih, kot na zamekete bodoče gospodarske in politične enote — komune — že danes prečesani veliki deli vseh prirobnosti, glede zbiranja planov in drugih predpisov in kar je najbolj važno, vsa odgovornost za skladen in hiter gospodarski razvoj naše komunale skupnosti. To seveda pomeni tudi, odgovornost in skro zboru proizvajalcev, ki standard delovnih ljudi, ki vsakodnevno razen hrane in obleke tudi vse stanovanjske, higijenske, socialne in zdravstvene razmere razvrednotijo.

Nekaj tako povzeto misli, čeprav govori o volitvah, imajo tudi zbori proizvajalcev v okrajnih in mestnih in to prav toliko velja tudi za ljubljansko Oprolečino in težavah, ki jih ima ljubljanska zaradi nezadostne razvitenosti njene gospodarske, o stanovanjskih, higijenskih, socialnih in zdravstvenih potrebah, ki jih mora ljubljanska zadovoljevati. Zbor proizvajalcev torej ni organ, v katerem bi bili zastopniki posameznih podjetij, ampak organ za vodstvo vse ljubljanske gospodarske politike. Ker je to politična organizacija, ki izhaja iz volilne enote, ki jo sestavljajo vsi volivci, ki imajo v volilni enoti svoje pravice, pa tudi svoje dolžnosti, da so volivci resni in da so kakor resna stvar.

Na razpolago imam nekaj podatkov mestnega in okrajnega sveta, ki bodo lahko o tem marsikaj povedali. Poudarim, da zbori proizvajalcev v ljubljani so imeli 60 članov. Na zboru volivcev po podjetjih pa so kandidirali 24 kandidatov, kar pomeni, da ima vsaka volilna enota, ki mora izvoliti enega odbornika, povprečno skoro po pet kandidatov. To seveda ne velja za vse volilne enote, več kot polovica je takih, ki so svojo nalogo resno in z odgovornostjo opravile in kandidirale dva do tri kandidata. Toda razen teh so tudi take volilne enote, kjer imajo od 10 do 20 kandidatov. Takih volilnih enot je še več in lahko jih nekaj naštejemo. V 5 volilni enoti imajo 10 kandidatov, v 9 volilni enoti 9 kandidatov, v 53 volilni enoti imajo 12 kandidatov, v 19 volilni enoti jih imajo 6 in v 10 kandidatih volilnih enotah jih imajo 5. To pomeni, da imajo vsake volilne enote, ki imajo več kot polovico, da jih ni mogoče posebej razčleniti.

Na 274 kandidatih je po sedaj zbiranih podatkih, okrog 22 takih, ki nimajo nobenih moralnih kvalifikacij za to, da bi zastopali ljubljanske proizvajalce v zboru proizvajalcev, ker so bili bodisi obsojeni zaradi

ske zbornice, zadrage in družbene organizacije. Za to pa morajo dobiti odobritev ljudskega odbora in soglasje republikanskega izvršnega sveta. Za ustanove s samostojnim finansiranjem se lahko prijavijo le tiste ustanove, ki s lastnimi dohodki krijejo najmanj 30 odstotkov svojih izdatkov, pri čemer se ne upoštevajo izdatki za investicije.

Ustanove imajo lahko naslednja dva sklada, s katerima razpolagajo samostojno: sklad za nagrajevanje delavcev in sklad za zamenjavo in dopolnitev osnovnih sredstev ter za večja popravila. Ustanovi se za ta drug sklad ne more deliti dodatkov iz proračuna. V sklad za nagrajevanje se lahko vnese določen odstotek presežka dohodka, vendar ta odstotek ne more biti večji od 30 odstotkov celotnega presežka dohodka. Ostali del presežka se vnese v sklad za zamenjavo in dopolnitev osnovnih sredstev.

Organi upravljanja v ustanovah s samostojnim finansiranjem so lahko kolektivni ali individualni (upravniki, direktor, vod-

ja administracije). Če upravlja ustanovo kolektivni organ, volijo polovico njegovih članov delovni kolektivi, drugo polovico pa nastavlja državni organ, ki je pristojen za delo in naloge ustanove.

Plače uslužbencev in delavcev v ustanovah s samostojnim finansiranjem se določajo s predpisi o plačah uslužbencev državnih organov s to razliko, da se jim ne bo določalo nazivov upravnih uslužbencev.

Organ, ki je ustanovljen ustanovo, lahko določi izplačilo dela plače (dopolnilna plača) iz ustvarjenega presežka dohodka ustanove. Uslužbenec in delavec se lahko dodeljuje nagrade iz sklada za nagrajevanje v določenem odstotku od njihove osnovne plače. Iz sklada za nagrajevanje se lahko predhodno oddvoji določen znesek za premije.

Nadzorstvo nad delom in poslovanjem opravlja državni organ, ki je ustanovo ustanovil, nad finančnim in materialnim poslovanjem pa pristojni upravni organ za proračun.

Dovolj jekla in železa za daljše razdobje

Na leto 1 milijon 330 tisoč ton surovega jekla — Ustavili bomo delo v nekaterih nerentabilnih obratih — Pred vojno 15 kg, v bližnji prihodnosti 76 kg surovega jekla na prebivalca

Po računih strokovnjakov se bo letna proizvodnja surovega jekla po končanih delih na ključnih objektih črne metalurgije, ki so sedaj v gradnji, povzpela na 1 milijon 330 tisoč ton. S tem bi v glavnem krili vse naše potrebe po jeklu v prihodnjih 10 letih, še naprej pa bi morali uvažati specialne vrste jekla, za proizvodnjo katerih pri nas ni pogojev. Upoštevajoč stanje na notranjem in zunanem tržišču, bomo lahko izvozili leto 100 tisoč ton jekla v državo. Bližnjega in Srednjega vzhoda, od česar bo odpadlo 30 tisoč ton na brezplavne cevi iz Siska.

Zgoraj navedeni ključni objekti so železarna Zenica. Si-

sak in Nikšič ter topilnica in livnica v Ilijašu pri Sarajevu. K povečanju proizvodnje bo prispevala tudi razširitev proizvodnih zmogljivosti železarn v Jesenicah, Storah, Ravnem in Smederevu.

Upoštevajoč realne možnosti je ugotovljeno, da zadošča pridobivanje železne rude v obsegu 2 milijonov 450 tisoč ton na leto za potrebe visokih peči, ki zmorejo dati 974 tisoč ton surovega železa. Za proizvodnjo jekla v Siemens-Martinovih in električnih pečeh bo na razpolago dovolj surovega železa. Imeli bomo celo presežek okrog 124 tisoč ton za druge potrebe. Na račun odpadkov v železarnah in z zbiranjem po državi dobimo letno okrog 575 tisoč ton starega železa. Po vsem tem bo treba uvoziti na leto še okrog 50 tisoč ton starega železa.

Istočasno računajo strokovnjaki s tem, da bo treba iz ekonomskih razlogov ustaviti delo v nekaterih nerentabilnih obratih v Varesu in Zenici. To je gospodarsko popolnoma razumljivo. Visoke peči v Zenici imajo na primer volumenu 860 m³, medtem ko so imele pred vojno največje take peči v državi volumenu 150 m³. Stara težka prog za grobo valjanje jekla v Zenici ima zmogljivost 160 tisoč ton letno, nova blumingvaljarna pa bo imela letno zmogljivost 450 tisoč ton. Po približnih cenitvah se bo proizvodnja na delavca v Zenici povzpela od 35 na okrog 90 ton surovega jekla na leto.

Z dograditvijo ključnih objektov se bo proizvodnja surovega jekla v Jugoslaviji povzpela od predvojnih 15 kg na 76 kg na prebivalca.

Danes uvaža naša država letno za okrog 20 milijonov dolarjev izdelkov črne metalurgije, izvažajo pa okrog 3 tisoč ton jeklenih izdelkov. Po izpolnitvi sedanjega programa za zgraditev objektov črne metalurgije bomo lahko izvažali na leto najmanj okrog 50 tisoč ton valjanega materiala, prav toliko pa bomo

Britanski del tripartitne pomoči bo porabljen za nakup hladilnic

Ze dije časa so v teku razgovori med našo delegacijo in delegacijo Anglije glede na strukturo in realizacijo tehnične pomoči te države naši državi. Ta pomoč, ki znaša okrog 3 milijone funtov sterlingov, bo porabljena za nakup opreme za živilsko industrijo, klavnice, hladilnice, rastlinskih zaščitnih sredstev in drugih izdelkov, ki se nanašajo na izboljšanje ali povečanje živilske industrije. Za opremljanje vseh delj z zvezi s kupovanjem blaga iz tega dela pomoči je sestavljena posebna komisija, ki dela kot poseben oddelek v Upravi za ekonomsko in tehnično pomoč FLRJ. Ugodno posledico tega novga člena v organizaciji nakupa iz pomoči se kaže v tem, da bomo lahko dobili razno blago po nižjih cenah, kar bodo odprale provizije, ki so jih doslej prejemale razne trgovske tvrtke kot vmesni členi med zgoraj navedeno Upravo in našo državo. Praktična posledica tega bo, da bomo dobili za isti znesek denarja dejansko večje količine blaga oz. izdelkov.

Investicijski načrt občine v Medvodah

Občinski ljudski odbor v Medvodah ima za prihodnje leto velike načrte. Prva nje gova skrb je, da si pribavi pravočasno potrebne načrte in urediti vse priprave za svoj investicijski načrt za bodoče leto. Določeno je za nadaljevanje graditve šole na Topolu 4.500.000 din, za načrte nove gimnazije v Medvodah 600.000 dinarjev, za adaptacijo šole Pirnice 540.000 din, za šolo Preka 782.000 din, za notranja dela v Zdravstvenem domu 380.000 din, za zgradilni načrt ob Zbiliskem jezeru, ki bo imel v bodoče v turističnem pogledu pomembno vlogo, je predvidenih 1.000.000 din, za ureditev kopalnice ob jezeru samem 500 tisoč din. Predviden je tudi generalni pregled in razširitev vodovoda v Medvodah ter novogradnja vodovodnega sistema po okolici in je v ta namen za načrte določeno za Pirnice 750.000 din, za Goričane-Rakovnik 400.000 din in za Ladio-Senico 400.000 din. Za samo popravilo vodovodne napeljav v Medvodah je namenjenih 2.000.000 din. Tudi regulacija reke Sore in Ločnice se je vendar premaknila iz mrtve točke in je za izdelavo načrtov predvidenih: za regulacijo Sore 220.000 din, za Ločnico in mostišča pa 150.000 din. Za ceste in ostale mostove 1.500.000 din, za most v Preski 400.000 din. Za načrte za Občinski dom 600.000 din. In še dodatna svota 2.000.000 din za elektrifikacijo Zlebov. Skupno znaša torej investicijski plan 10.200.000 din.

Predsednik te na zadnji seji občinskega odbora poročal o prodaji hiš iz splošnega ljudskega premoženja. Do sedaj je bilo prodanih 9 stavbnih objektov za skupno ceno 5.427.000 dinarjev, neprodanih je ostalo še 7 hiš, katerih vrednost znaša 4.380.000 din.

Vašanom Topola je odobrena denarna pomoč 140.000 din za dograditev elektrifikacije, ker doslej še niso prejeli nobene dotacije, četudi se ocenjuje vrednost dosedanjih del nad 1 milijon din. Novi pekarin Goričane bodo odobrili osnovni in obratna sredstva ter posluje kot samostojno podjetje.

L. P.

Pred prvimi volitvami v okrajne in mestne zbornice proizvajalcev

Kmalu bo poteklo leto dni, odkar so bila v zgradbo naše ljudske oblasti uvedena prva predstavitelna telesa proizvajalcev, okrajni in mestni zbori proizvajalcev. Z izvolitvijo telesa se je pričelo praktično uresničevanje tistega, na čem so proizvajalci neopredeljeno odločili o uporabi in razdelitvi tistega dela viske vrednosti svojega dela, ki služi za pokrivanje splošnih družbenih potreb. Sedaj okrajni in mestni zbori proizvajalcev, katerih mandat bo potekal do celotno letnih dveh izvolitvenih obdobij, za nove zbornice proizvajalcev, predstavljajo novo obliko organizacije oblasti v prehodnem obdobju in neposredno izvajanje tistega sistema predstavitelnih organov, kakor so ga v prvi polovici letošnjega leta v celoti uveljavili, ustavili in konci o temeljih družbene in politične ureditve in o organizaciji oblasti. Ni dvoma, da so si ti prvi okrajni in mestni zbori proizvajalcev kljub vsem objektivnim oviram in subjektivnim težavam v kratkem času svojega obstoja krepko utrdili pot naprej in prispevali pomemben delež pri razvijanju novih družbenih odnosov v temeljnih krajevnih skupnostih, v porajajočih se komunah.

Vendar v času njihove izvolitve stopnja demokratizacije družbenega življenja še ni odprla možnosti za takšen sistem volitev, kakšnega imamo danes. To ne velja samo glede predlaganja oziroma določanja kandidatur, ampak zlasti tudi glede načina same izvedbe volitev. Pred letom dni so se volitve v okrajne in mestne zbornice proizvajalcev izvajale posredno, po volilnih telesi, ki so jih sestavljali delavski sveti, sindikalne organizacije, občni zbori kmetijskih zadrug, skupščina okrajne oziroma mestne obrtne zbornice, pomnožena z delegati sindikalnih organizacij obrtnih delavcev, itd. Kandidati so predlagali in dobili člani teh volilnih teles sami, in sicer na istem sestanku, na katerem so bile izvedene volitve v okrajni ali mestni zbor proizvajalcev.

Volitve v nove okrajne in mestne zbornice proizvajalcev, ki bodo v nekaterih okrajih prišle že jutri, se bodo izvajale neposredno. Vsa volivci proizvajalcev, ki so vpisani v volilni imenik proizvajalcev, bo na volišču v določeni gospodarski organizaciji dobil glasovnico, s katero bo v ustrezni proizvajalski skupini izmed volilnih kandidatur volil ali odbojnika za okrajni oziroma mestni zbor proizvajalcev.

Odborniki okrajnega oziroma mestnega zbora proizvajalcev bodo voljeni samo izmed tistih kandidatov, ki so jih volivci proizvajalci sami določili na svojih zbiorih v gospodarskih organizacijah ali pa so jih predlagali kot skupine proizvajalcev, in jih je pristojna okrajna oziroma mestna volilna komisija potrdila kot kandidature. Iz zbranih podatkov vidimo, da je bilo ponekod predlagano

Člani Socialistične zveze in vsi volivci segajte po blokih volilnega sklada!



29. oktobra je uprizorilo Prešernovo gledališče v Kranju svojo drugo premiero, komedijo francoskega pisatelja ALFREDA GERHARDA »SESTO NADSTROPJE« v režiji Durdice Flotore in inscenaciji Nika Matula. Na sliki Kovatič in Hlebecetova.

FRANCEK SAJE:

VATIKAN tradicionalni nasprotnik svobodolubnih Jugoslovancov

(Nadaljevanje)

V zaledju so bili duhovniki glavni agitatorji za vojno posojilo. Skof Jęglić je v posebni okrožnici 17. novembra 1914 duhovnike prosil, »da to posojilo priporočite vernikom na prižnici, pa tudi osebo... Tudi gospodje sami se udeležite kar največ morete...« Ljubljanski škofski list, leto 1914, številka XIII, str. 134. Sam Jęglić je takoj dal dober zgled:

»Za vojno posojilo smo ordinarijat in kapitelj podpisali 100.000 K. Dali smo nekaj osebo, nekaj raznih ustanov, ki še niso bile v obližnji naložene. Jaz sem dal osebo 5000 K...« (Jęglićev dnevnik, knjiga VIII, zapisek 2, XII. 1914.)

Za to vsmemo pri prvem in ostalih vojnih posojilih je avstrijska vlada 30. oktobra 1916 poslala »knezoškofskemu ordinariatu in vsem duhovnikom ljubljanske škofije najpopolnejše priznanje in najtoplejšo zahvalo za smotno pospeševanje in živahno prizadevanje pri zapisovanju dosedanjih vojnih posojil, ki

so se zaradi tega tako izborna obnesla...« (Ljubljanski škofski list, leto 1916, številka 12, stran 129.) Avstrofilska duhovščina pa je po Jęglićevem odkritem priznanju avstrijski soldateski oomagala tudi na druge načine:

»Žrtvovali smo mnogo cerkvene imetje in še posebej skrajno vse zvonove. Vzemali smo otroke in starce, dekleta in žene za naporno delo na polju in travnikih, da nas sovraženik ne izstrada; prigovarjali smo ljudem, naj se premagajo in ne ustavljajo zahtevam vojnih dajatev... Ako svoje delo predlagamo, moremo ponosno zaklicati, da je bila cerkev popolnoma kos ogromnim nalogom vojne časa...« (Ljubljanski škofski list, leto 1917, številka 9, str. 88 in 89.)

Prav tako smemo verjeti dr. Ivanu Susterski, da so slovenski klerikalni nasprotniki na Dunaju ostreje revizirali in na ta način razširili svojo kupčijo... (Susterski, Moj odgovor, 1922, str. 156.)

Skof dr. Jęglić je skrbno sledoval potek vojne in ob sleherni avstrijski zmagi zahvaljeval boga. Svojo duhovščino in vernike pa je navduševal.

»Hvala Bogu! Avstrija zmaga na vseh straneh... Kri slovenska se ne pretaka za stonj; pretaka se za katoliško Avstrijo, da je ne raztrgajo in razcepijo; ohranila ne premaknila se bo v korist avstrijskih narodov in v korist kraljevstva božjega na zemlji...« (Ljubljanski škofski list, leto 1916, številka 2, str. 15.)

Dr. Anton Korošec, načelnik kluba slovenskih klerikalnih poslancev v dunajskem parlamentu, je januarja 1917. leta izročil avstrijskemu ministrskemu predsedniku pismo za Wilsona, v katerem je »protestiral zoper splošno, da hočemo Slovenci proč od Avstrije...« Pismo vse je kar cedilo avstrijskega patriotizma. Korošec je oblikoval, zase in za narod, da žrtvuje vse, kar ima in zadnja srago krvi za Av-

strijo in njenega cesarja! Celo dr. Susterski, ki je bil »iskren habsburški patriot, se je zdelo to Koroščevo pismo naravnost otročje in v takratnih razmerah politično pogrešno...« (Susterski, Moj odgovor, str. 88; Gilbert in der Maur, Die Jugoslawen einst und jetzt I, Wien 1936, str. 240.)

Leta 1917 je med slovenskimi klerikalnimi veljaki prišlo do razkola. Korošev krog, ki je prevzel vodstvo stranke in si je kanezel skušal oprati madež avstrofilskega, je o vzroku spora trdil, čes da je bil Susterski avstrijskanti, Korošec pa protiaustrijsko jugoslovanski orientiran, kar je že Susterski razsvetlil kot predržno laž. V zvezi s ta bila ob krila z dušo in srcom za katoliško Avstrijo in njeno monarhijo. Razkol pa so povzročila druga manjša nesoglasja, ki jih je demokratizacijski dr. Janez Evanczelst. Krel 16. maja 1917 odkril na škofu Jęgliću Koroščevo nasede je Jęglić takole zabeležil v svoj dnevnik: —on—

60 let newyorškega Glasu Naroda

Newyorški slovenski list GLAS NARODA je praznoval 23. septembra 60-letnico svoje ustanovitve. Njegov ustanovitelj je bil ljubljanski Frank Sakser, ki se je izučil tiskarske obrti v Narodni tiskarni v Ljubljani, pozneje pa je postal v New Yorku lastnik agencije in slovenski bančnik. Glas Naroda, ki je prišel izhajati 23. sept. 1893, je bil sprva tednik, zatem je izhajal 2-krat in 3-krat na teden, od 1912 do 1940 je bil dnevnik, nato je izhajal 5-krat na teden, a od leta 1950 izhaja spet 3-krat na teden. Uredniki so mu bili poleg ustanovitelja Sakserja še Viktor Valjavec, G. Potratar, Ivan Terček, Ana P. Krasna, Ignac Hude, a zdaj je urednik John Bošnjanski. Lastnik lista je bilo Slovensko tiskovno društvo v New Yorku, od l. 1950 pa je izdajateljstvo »Novega lista« v New Yorku. Glas naroda je bil vseskozi napreden list ter je med narodnoosvobodilno borbo zastopal in tudi zdaj še zastopa koristi nove Jugoslavije. V Ameriki pa ima likrat z ostalimi slovenskimi listi veliko zaslug za ohranitev narodne zavesti ameriških Slovencev. Tudi mi častimo Glasu Naroda o njegovi 60-letnici in želimo, da še dolgo uspešno deluje med našimi slovenskimi rojaki. —on—

Težavno reševanje saarskega vprašanja

Velika preizkušnja
nove zahodnonemške vlade

Bonn, 2. nov. (Tanjug). Današnji vladni tisk in uradne ljudi preveča prepričanje, da je rešitev saarskega problema, s tem pa tudi francosko-nemško zblizanje na dobri poti. — Krogi, ki so blizu vladi, ozna-

Sestanek s člani delegacije izraelske delavske stranke

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Danes dopoldne je bil sestanek članov glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije s člani delegacije Izraelske delavske stranke »Mapaja«. Na sestanku so bili navzoči Milovan Djilas, Milentije Popović, Vladimir Simić, Veljko Vlahović, dr. Aleš Bebler, Vladimir Dedijer, Marija Vilfan ter zastopnik CK Ljudske mladine Jugoslavije Miloš Nikolić. Ne sestanku so govorili o teoretičnih vprašanjih mednarodnega delavskega gibanja.

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije je priredila danes kosilo na čast delegacije izraelske delavske stranke »Mapaja«. Pri kosilu so bili navzoči člani predsedstva Socialistične zveze Moša Pijade, Milovan Djilas, Krsto Popivoda, Vladimir Simić in ostali člani Komisije za mednarodne zveze Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije.

Umik kuomintanških čet iz Burme

Bangkok, 2. nov. (UP). V Burmi se bo 8. novembra začela evakuacija kuomintanških čet, ki morajo na podlagi resolucije Združenih narodov zapustiti burmansko ozemlje. Čete so dolgo časa operirale v Burmi in jih bodo sedaj preselili na Formozo. Vojske bodo najprej spravili v nevtralni pas na zemlji Burme, kjer bo moral vsak vojak izročiti orožje in vojaško opremo, ki jo ima. Orožje bo takoj uničeno. Med umikanjem čet bo uvedena cenzura časopisnih poročil in novinarji ne bodo smeli postavljati vprašanj kuomintanškim vojakom.

ZADNJI TELEGRAMI

prve izdaje

New York, 2. nov. (r). Upravni odbor OZN bo nočjo glasoval o predlogu ZDA, da pride na dnevni red Generalne skupščine OZN pritožba ZDA proti grozodejstvu Kitajcev in Severnokorejcev v Koreji. Generalna skupščina OZN bo o sklepu upravnega odbora odločala jutri.

London, 2. nov. (r). Perzijski ministrski predsednik Zahedi je pisмено odgovoril na predlog britanskega zunanjega ministra Edena o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Veliko Britanijo in Perzijo. Vsebinski odgovor je bil objavljen.

Kairo, 2. nov. (r). Ministrski predsednik general Nagib je izjavil, da so prišla britansko-egiptovska pogajanja glede Sueskega prekopu v kritični položaj. Egiptovska vlada pričakuje novih predlogov britanske vlade in proučuje vse možnosti, da take nove predloge sprejme. Britanski odpravnik poslov pa je izjavil, da ni britanska vlada stavila nobenih novih predlogov.

Tel-Aviv, 2. nov. (r). Ameriški radio poroča, da je izraelska vlada ministrskega predsednika Ben Guriona verjetno pred odstopom. Verjetno bodo razpisane nove volitve. — V Jeruzalemu je bil izvršen danes atentat na vodovodno napeljavno, ki vodi v arabski del

čeljuje najnovejšo fazo nemško-francoskih odnosov s pogodbo, po kateri se Nemčija odrekla Posarja, Francija pa za povračilo privoli v ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti.

Politični krogi v Bonnu pa niso tako optimistični kot uradni krogi. Pogajanja med Parižom in Bonnom bi lahko privedla do skupne formule, vprašanje pa je, če se bo kancelerju dr. Adenauerju posrečilo, da bo v vladi in parlamentu podrl s predlogom o ločitvi Posarja od Nemčije. V političnih krogih sodijo, da ni verjetno, da bi dobil Adenauer v parlamentu večino za predlog o evropskizaciji Posarja in da mu zato grozi nevarnost, da bi ostal v manjšini. Proti ločitvi Posarja od Nemčije je predvsem več poslancev krščanske demokratske in krščanske socialne unije, vsa svobodna demokratska stranka in blok beguncev in končno opozicijska socialna demobanja.

Ameriška letalska oporišča v Španiji

Madrid, 2. nov. (r). V Španiji se že nekaj dni mudita na obisku letalski minister ZDA Talbot in šef letalskega štaba ZDA Twining. Talbot je izjavil v razgovoru za novinarji, da bodo pričeli letalska oporišča za ZDA v Španiji graditi v teku pol leta in da bodo uporabna v teku enega leta. ZDA bodo v Španiji vskladišče atomske bombe, ki bodo v rezervi za uporabo proti skupnemu sovražniku. Španska vlada še ni dala dovoljenja za uvoz atomskih bomb. Atomske bombe bodo uporabljene samo z dovoljenjem španske vlade in jih države ne bodo smele uporabljati. V primeru vojne nevarnosti bodo ameriška oporišča v Španiji uporabljala tudi velika Britanija in Francija, če bo španska vlada na to pristala. Špansko letalstvo bo v naslednjem času okrepljeno s pomočjo ZDA in bo prejelo tudi reaktivna letala. Talbot je izjavil, da v obrambnem programu ZDA ni nastopila sprememba in da ostane Nemčija slej ko prej prva obrambna linija v Evropi.

mesta. Napeljava je bila porušena v dolžini več metrov.

Hamburg, 2. nov. (AFP). Grški minister za koordinacijo Spyro Markezinis je prispel z drugimi grškimi gospodarskimi funkcionarji v Hamburg. Obiskati namerava še Berlin in Porurje ter z zahodnonemškimi oblastmi proučiti možnosti za investicijo nemškega kapitala v grški program za obnovo. Investicije naj bi znašale 200 milijonov dolarjev.

Neredi v Indiji

New Delhi, 2. nov. (Tanjug). Včeraj so po odredbi oblasti v mestu Laknau uvedli policijsko uro. Studentovske demonstracije predvčerajšnjim so se razvile v splošne politične izgrede. Demonstranti so včeraj popoldne zažgali 6 avtobusov in na več krajih podrli električne drogeve in pretrgali telefonsko napeljavo. Zažgali so tudi več poštnih uradov v mestu Laknau.

Predsednik vlade Nehru je sinoči pozval študente, naj se za rešitev svojih vprašanj poslužijo sredstev, ki ne bodo spravila v nevarnost njihovo nadaljnje šolanje. Po zadnjih vesteh je davi spet prišlo do demonstracij, v katerih je bilo poškodovanih več telefonskih central. V mestu Alahabadu so razglasili splošno stavko iz solidarnosti z demonstranti.

mokratska stranka. Za primer, da bi Bundestagu predlagal evropsko Posarje, bi moral Adenauer računati z opozicijo 270 poslancev, kar je več kot polovica. V tukajšnjih političnih krogih opozarjajo, poleg tega na to, da bi kanceler, če bi se odrekel Posarju, izgubil možnost, da bi se boril za bivše nemške pokrajine odstran Odre in Nise. To je ena izmed resnih ovir, ki bi se utegnile postaviti Adenauerju pri izvajanju njegove zunanje politične smeri.

»Daily Telegraph« o volitvah v Sudanu

LONDON, 2. nov. (Reuter). V današnjem uvodniku obzornika »Daily Telegraph« Egipt, da se vmešava v volitve v Sudanu in se poslužuje raznih sredstev, da bi vplival na izid volitev, ki se začne danes. V uvodniku navaja poleg drugih obtožb, naslednje:

»Z namenom, da bi dosegla izvolitev kandidatur, za katere velja, da so naklonjeni poznejši uniji Sudana z Egiptom, je egiptovska vlada prekršila februarski sporazum.« »Daily Telegraph« obtožuje dalje Egipt, da po kairskih časopisih in radiu dela »grozečo propagando« in da je v Kartumu ustanovil egiptovski časopisno agencijo, ki ob ugodnih pogojih nagovarja sudanske časopise, da bi delali za egiptovske koristi. Končno pravi, da je imela Velika Britanija vedno namen, da bi enkrat končala z upravo v Sudanu, da pa prenehanje te uprave »na tak način vsakogar ni stvar, ki bi lahko vzbujala zadovoljstvo obeh strani«.

Vzhodnonemška policija išče „teroriste“

Berlin, 2. nov. Policijske oblasti v sovjetski coni Nemčije že nekaj dni po radiu pozivajo prebivalstvo, naj se priključi boju proti teroristom, ki so iz Vzhodne Nemčije v zadnjem času prebegli v Zahodni Berlin ter baje zdaj od tam snujejo akcije »fašističnega terorizma«. V okraju Kottbus so baje ti teroristi že ubili nekaj policijskih organov ter odvrgli velike količine propagandističnih spisov. Radijska poročila vzhodnonemškega režima pa pri tem ne omenjajo, da je prav iz Kottbusa pobegnili v zadnjem času tudi mnogi policisti v zahodni sektor Berlina.

Begunci, ki prihajajo v zad-



Pogled na Trst s pristaniščem

bi dobili cono A, prejel dejansko vse ali vsaj domala vse, kar je vrednega in zares gospodarsko pomembnega v STT, med tem ko bi oni, ki bi se moral zadovoljiti z cono B, dobili dejansko — ostanke. Tudi po vrednosti bi tedaj takšna delitev sploh ni bila delitev.

Kričevce nesorazmerje bi bilo tudi, ako vzamemo v primerjavo narodnostno sestavo. V coni B je živel po podatkih štetja iz leta 1946 okroglo 36.000 Slovencev in Hrvatov in okroglo 30.000 Italijanov, — poleg neznanega števila ostalih. V coni A nimamo podatkov narodnostnega štetja iz sedanje dobe, ker takšnega popisa kratkoma ni bilo. Ako vzamemo za osnovo staro štetje iz avstrijskih časov, to je iz leta 1910, ki je bilo zadnje štetje pred nastopom italijanskega gospostva, a za najjužnejši del cone, t. j. za občino Dolina in Milje, iz leta 1945, bi bilo Slovencev 74.000. A celo ako vzamemo za osnovo cenitve angloameriške okupacijske oblasti iz leta 1950, bi imeli v coni A vsaj 63.000 Slovencev ter 239.000 Italijanov. Podatoma: tudi ako vzamemo za osnovo te cenitve, ki pa redovno izkazujejo manj Slovencev na Tržaškem, nego



Vse velikanske škode, ki so jih povzročile poplave v Kalabriji še niso mogli ugotoviti, ker še ni nobenih prometnih zvez med poplavljenimi vasi. Ceste so od hudournikov popolnoma razorojene in tudi vsi nastipi, ki so jih zgradili po veliki poplavi leta 1931, so se pri sedanjih poplavi že pri prvem večjem navedu vodovla podrli. Na sliki vidimo razdeljanje v kraju San Giovanni. — Včeraj je zopet divjalo neurje. Prizadeži sta bili zlasti provincii Reggio in Catanzaro. Ceste, telefonske in telegrafске zveze so pretrgane. Samo v provinci Reggio so neurja zadnjih dni razrušila 730 hiš in jih poškodovala 1730.

Protesti bivših avstrijskih vojakov

Dunaj, 2. nov. (Tanjug). V zadnjem času je prišlo v avstrijski javnosti, zlasti s socialistične strani, do ponovnih protestov proti pogostim zborovanjem pripadnikov bivših nemških vojskih enot. Na teh sestankih, kjer so bili navzoči avstrijski in nemški pripadniki bivših nemških enot, so razpravljali o socialnih vprašanjih bivših vojakov, njihovih družin in vojnihih srot. Zborovanja pa pod raznimi pretekami izkoriščajo za oživiljanje ideje o veliki Nemčiji in za širjenje revnizistične propagande. Zaradi tega so avstrijske oblasti pred kratkim prepovedale zborovanja pripadnikov bivše nemške divizije »Gross-Deutschland«. Državni sekretar v avstrijskem ministrstvu za notranje zadeve Graf je s tem v zvezi izjavil, da so taka zborovanja v redu, dokler jih ne izkoriščajo v politične namene. Po njegovih besedah izražanje za propagandne smotre ni združljivo z načeli poštenosti. »Obsojanja vredni niso tisti, ki se trudijo, da bi organizirali bivše borce iz druge svetovne vojne, pač pa tisti, ki hočejo sestanke izrabljati za drug namen,« je poudarek njegove izjave.

Japonska ne bo vztrajala na članstvo v OZN

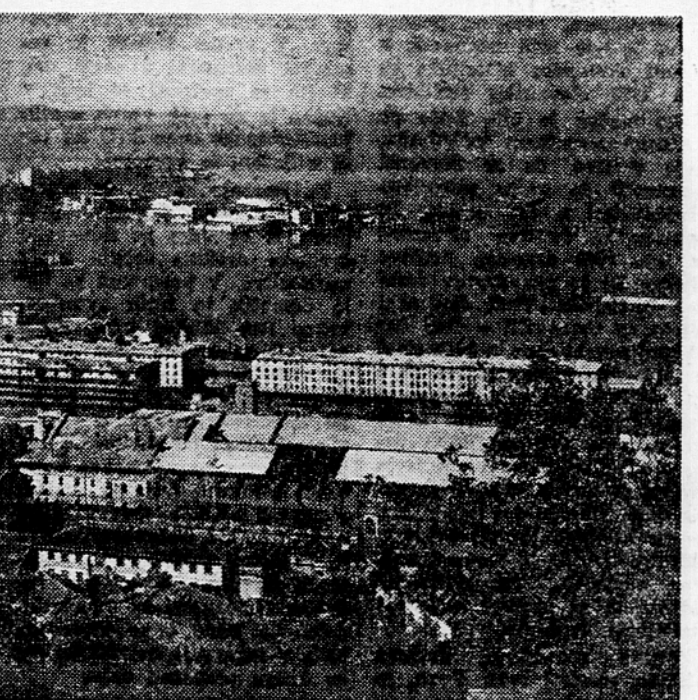
TOKIO, 2. nov. (UP). Po izjavi funkcionarjev japonskega ministrstva za zunanje zadeve Takeza Simode, Japonska ne bo vztrajala, da bi bila sprejeta v članstvo Združenih narodov. Simode je pojasnil, da so ZDA in nekatere druge zahodne države članice OZN tako svetovale Japonski.



Zapoved generala Wintertona, naj se premazani italijanski napisi obnovijo, ne bo mogla prikriti protesta prebivalcev STO proti nagajevanju agresorja.

Sestanek Varnostnega sveta OZN

New York, 2. nov. (AFP). Na današnjem sestanku Varnostnega sveta je grški dele gat Aleksis Kiru predlagal, da bi debato o tržaškem vprašanju odložili do 23. novembra, da bi dobile prizadete strani čas za sporazumno rešitev, ki bi bila skladna tako s koristmi prebivalstva kot v interesu miru. Grškemu predlogu je takoj nasprotoval sovjetski delegat Višinski, zahteval, da Varnostni svet takoj nadaljuje razpravo o tržaškem vprašanju. Seja se nadaljuje.



Pogled na Trst s pristaniščem

Volitve v Hamburgu

Hamburg, 2. nov. (Reuter). Po uradnih in končnih podatkih z volitev za pokrajinsko skupščino v Hamburgu, državi v okviru zvezne republike Nemčije, je koalicijski blok kancerja Adenauerja dobil 63 poslanskih mest od skupno 120 mandatov. Socialni demokrati so dobili preostalih 57 poslanskih mest. Po številu glasov so volilni izidi naslednji:

Hamburški koalicijski blok (volilna zveza krščanske demokratske stranke, nemške stranke, svobodne demokratske stranke in stranke beguncev) je dobil 503.997 glasov ali 50%, socialni demokrati 445.372 glasov ali 45,2%, KP Zahodne Nemčije je 32.425 glasov (izgubila 5 poslanskih mest), skrajne desničarske skupine, ki so prav tako izgubile dva mandata, pa so dobile samo 16.122 glasov. Na volitvah za pokrajinsko skupščino je sodelovalo 81% volivcev.

Te volitve so prinesle federalni vladi kancerja Adenauerja dvetretjinsko večino v Bundestagu. Hamburg ima v Bundestatu 3 glasove in na ta način koalicijska stranka sedaj drži v svojih rokah 26 mandatov v tej ustanovi. Ker koalicijska že ima dvetretjinsko večino v Bundestagu, lahko sedaj

spremeni ustavo in izvede vsak zakon, vstevši tudi ratifikacijo pogodb o evropski obrambni skupnosti.

Novi predsednik hamburške občine bo dr. Kurt Siecking, član krščanske demokratske stranke in sedanji poslanik Zahodne Nemčije v Stockholmu. Dr. Siecking bo zamenjal Maksa Braunerja, dosedanjega socialno demokratskega predsednika hamburške občine.

Razprava o Mosadiku

Teheran, 2. nov. (Reuter). — Predstavnik iranske vlade je danes sporočil, da bodo na predhodni seji vojaškega sodišča, ki bo v četrtek, določil datum razprave proti bivšemu predsedniku iranske vlade Mohamedu Mosadiku. Dodal je, da obramba še proučuje obtožnice in da bo razprava javna, če ne bodo odločili drugače.

Mosadik, ki so ga aretirali 20. avgusta t. l. po državnem udaru generala Zahedija, je obtožen, da se ni pokoril šahovemu ukaz, naj poda ostavko ter da je razpusil parlament, in da ni imel potrebnih polnoči.

Anglo-egiptovska pogajanja o Suezu niso pretrgana

London, 2. nov. (Reuter). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je sporočil danes, da anglo-egiptovska pogajanja o prihodnosti Sueskega prekopu niso pretrgana in da so zastopniki obeh držav še vedno v neuradnih stikih med seboj. Priporočil je, da še ni določen dan za naslednji sestanek, ki bo v Kairu.

Sporočilo predsednika perzijske vlade ministru Edenu

London, 2. nov. (Reuter). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je poslal britanskemu ministru za zunanje zadeve Edenu sporočilo o anglo-perzijskem sporu. Po izjavi zastopnika britanskega ministrstva za zunanje zadeve se nanaša Zahedijevo sporočilo na govor, ki ga je imel Eden te dni v Spodnjem domu in v katerem je dejal, da bi obnovitev diplomatskih stikov med tema državama olajšala rešitev petrolejskega spora. Zastopnik britanskega ministrstva ni hotel povedati bistva sporočila, dejal pa je, da ga sedaj proučujejo. Zahedijevo sporočilo je bilo širjeno britanskemu ministrstvu za zunanje zadeve s posredovanjem švicarskega poslanstva.

Eksplodizija v Jeruzalemu

JERUZALEM, 2. nov. (Reuter). Del jeruzalemskega vodovoda je uničen od eksplozije, ki je nastala iz neznanega vzroka. Komisija je takoj prišla na kraj dogodka, da bi ugotovila vzrok eksplozije in ugotovila škodo.

Pakistan bo republika

Karachi, 2. nov. (r) Pakistan. ska ustavodajna skupščina je sklenila, da postane Pakistan republika in da dobi ime Islamska republika Pakistan. — Pakistan ostane slej ko prej v Britanski skupnosti narodov. Hinduska manjšina v skupščini je protestirala proti tej odločitvi in je zapustila skupščino. Vlada je dala zagotovilo, da bodo spoštovane pravice hinduske manjšine v Pakistanu. Sklep skupščine mora odobriti še parlament.

Moskva, 2. nov. (AFP). — Predsednik japonske Rdečega križa Šimadzu, ki je v Moskvi, kjer se pogaja s predstavnikoma sovjetskega Rdečega križa, je sinoči sporočil, da bo do konca tega leta repatriirano iz ZSSR na Japonsko 1320 japonskih vojnihih in civilnih ujetnikov. Med njimi je 22 vojnihih zločincev, ki so prestali svoje kazni, 398 zločincev ki so amnestirani in 900 civilnih pripornikov.

Dr. Anton Melik:

Nadaljevanje

TRST in obe coni STO

Kdor bi tedaj obe coni primerjal samo po razsežnosti na kartah, kakor se dostikrat predstavlja malo informiranim bralcem v svetovnem časopisju, bi dobil docela napačno sliko glede vrednosti obeh con. Ta podoba ne sorazmerja pa se bistveno osvetli še z drugimi podatki. Na eni strani v coni A, je veliko mesto Trst s svojimi množičnimi mestnimi zgradbami, s palačami, s svojimi tovarnami in prometnimi napravami, skratka z vsem izdelanim aparatom modernega velikega pristaniškega mesta, ki predstavljajo vrednost mnogih milijard. Predstavljajo vrednost ki se z beratičo na drugi strani, v coni B, sploh resno primerjati ne da. Sodim, da nisem razbil preostrih besed. A ne bi hotel delati krivice ozemlju cone B; saj je v okolici in zaledju Kopra, Izole in Pirana lep poljedelski svet, prijazne gorice in hribovi, obilo vinogradov, sadovnjakov, vrbov in rjiv ter z lepimi prideli; vsako leto, zlasti

ko pridejo do veljave zelo zgodaj spomladi in poleti. Toda južni del cone B je mnogo slabši, saj je svet na južno stran od Dragonje, v hrvaškem bujskem okraju, po veliki večini sam kras. V celem je tedaj cona B popolnoma poljedelska pokrajina, ki se po vrednosti s cono A, z ozemljem Trsta, sploh primerjati ne more. A kar se mestične tam veliki Trst z vsjo svojo pristaniško aparaturto ter industrijo, a tu mala mesteca Koper, Izola, Piran in še nekatera druga, in hrvaškemu delu, stara ribiška središča s skromno industrijo in s skromnimi gospodarskimi možnostmi, in kar je posebno važno, brez modernih ustreznih pristaniških naprav. Nikakor ni naš namen, da bi v nič devali ali podcenjevali vrednost cone B in njenega ozemlja ter gospodarskih vrednot, toda ako je postavljeno vprašanje delitve Svobodnega tržaškega teritorija, potem je treba z vsem poudarkom opozoriti na to, da bi tisti, ki

jih dejansko je in več Italijanov, nego jih dejansko biva tamkaj, tudi ako vzamemo za osnovo to najmanjše število Slovencev, se nimajo na prvi pogled razodele, da ob primerjavi med obema conama ne more biti govora o nekem sorazmerju med njima. Najmanj se enkrat toliko Slovencev bi ostalo v coni A pod tujo dominacijo kakor bi ostalo Italijanov v območju cone B pod jugoslovansko upravo. Tudi z vidika narodnostne strukture je popolnoma nesprejemljiva trditev, da bi bila pravilna in pravična delitev STO na coni A in B v smislu trajne priključitve. Tudi s teh vidikov bi bila cona A privilegirana, brez primere na boljšem, obdarjena in nagrajena.

Naša analiza nam je pokazala, da ne more biti govora o tem, da bi mogli ob zahtevi po delitvi Svobodnega Tržaškega teritorija sploh priti v poštev primerjava med obema conama v tem smislu, da bi mogla cona B veljati za ekvivalent coni A. Ne, nasprotno, to sta dve tako različni pokrajini po vsej svoji vsebini, da o enaki vrednosti v smislu delitve sploh ne more biti govora. Naši predstavniki so dovolj

jasno povedali svoje naziranje glede načrtov za delitve STO. A maršal Tito je v svojih govorih v Okroglic in v Splitu, pa v Leskovcu določno postavil in formuliral našo zahtevo, da se organizirajo dvojje avtonomnih področij: eno je Trst sam, mesto in pristanišče z italijansko večino, a drugo je slovenska okolica Trsta, ki naj se združi v jugoslovansko cono B. Predsednik naše zvezne vlade je s tem izrek tisto, kar bi moralo veljati že od vsega začetka v upravljanju Svobodnega tržaškega ozemlja: ne privilegij ene strani, temveč sprejemljivo sorazmerje med njima.

Poglejmo po teh primerjavah med obema conama še značaj in narodnostno strukturo cone A posebej. In sicer ne samo po številkah, ne po številčnem razmerju, temveč čisto konkretno po tem, kako je slovensko in kako je italijansko prebivalstvo razporejeno po ozemlju cone A. Mislím, da pač lahko smatram, da te stvari poznamo in da ima sleherni med nami v velikih potezih pred očmi točno sliko, tako da se lahko omejimo samo na karakteristično najvažnejšega. Pred vsem: vsa široka okolica mesta Trsta

je docela slovenska. Popolnoma slovenske so vasi na Krasu, ki pripada v svojem južnozahodnem robu STO in popolnoma slovenski so kraji na morski obali od Stivana Devinskega pa do mesta Trsta pri Barkovljah. Tu so docela slovenske občine Devin, Nabrežina, Zgonik in Repentabor, tu ga so tudi docela slovenska naselja in vasi Sv. Križ, Prosek, Kontovel, pa Ovine, Bane, Trebče, Padriče in Bate. Pripadajo že zunanje mu pasu Tržaške mestne občine, ki pa so dejansko od mestnega naselja popolnoma ločeni kraji. Na južnovzhodni strani Tržaškega mesta imamo spet t.k ob mestnem naselju docela slovenske vasi Ricmanje, Boršt, Boljunec, Dolina in še manjše, upravnost vse organizirane v skupno docela slovensko občino Dolina. Pa ne samo da obdajajo slovenske občine Tržaško mestno občino v tesnem obroču in da so zunanji kraj: v Tržaški občini sami docela slovenski, — ne samo to. Tudi v mestu Tržaško naselje samo sega slovensko prebivalstvo in ima v predmestnih krajih večino okrog in okrog mestnega središča. Slovenske so Barkovlje, ob katerih se začenja pravo mesto Trst, slovenski je pas

predmestnih krajev, kakor so Rojan, Kolonja, Vrdela, Lonjer, ki so razpostavljeni po pobočjih, kjer se svet vzpenja od morskoga obrežja nazgora proti robu Krasa. Povsod tod je bila ob zadnjem avstrijskem narodnostnem štetju velika slovenska večina in tudi nasilna italijanizacija za časa fašizma ni mogla tukaj bistveno predrugačiti narodnostnega razmerja. Korčno je pretežno slovensko predmestje Spodnja Marija Magdalena, ki vključuje tudi obalska področja in ki se naslanja na slovensko občino Dolina, na sloverske Zavle in na notranji strani na predmestje Skedenj, ki je najbolj od JV proti osredju mesta pomaknjeni še vedno v večini slovenski predmestni sektor tržaške obale. S slovenskimi in sicer deloma s popolnoma slovenskimi deloma pretežno slovenskimi kraji od Doline, Boršta in Ricmanje čez Zavle do v Skedenj je mesto Trst tudi od juga in jugovzhoda obdano ter opasano s popolnoma slovenskim življenjem, tako da je v narodnostnem pogledu s svojo italijansko večino dobesedno etnografski otok, pa še ta močno pomešan s slovenskim življenjem, zlasti v območju notranjih predmestij.

HITER RAZVOJ GOSPODARSTVA NA OBALAH SLOVENSKEGA MORJA

Počasno, vendar vztrajno padanje cen

Pet in pol milijard investicij v nepopolnih šestih letih — Obnovljene tovarne in rudniki, nove ceste, hoteli in stanovanjske zgradbe, obnovljene bolnišnice, gledališča in kino, moderna športna igrišča — to je slika mest koprskega okraja, ki se uspešno razvijajo vzporedno s svojim naravnim zaledjem

Med naše novo osvobodene kraje, ki so bili zaradi dolgotrajnega fašističnega suženjstva gospodarsko močno nerazviti in zaostali, je spadal tudi koprski okraj v tako imenovani coni B Svobodnega tržaškega ozemlja. Prebivalstvo teh krajev so dolga leta izkoriščali kapitalisti, ki so se priselili v Trst. V enako težkem položaju kakor proletarijat v kapitalističnih podjetjih, je bil kmet, ki je tlačan na tuj zemlji. Samostojni kmetje so zapadali v dolge, prodajali zemljo in nato še svojo delovno silo, edino, kar jim je ostalo za ohranitev gola življenja.

Zaostlost teh krajev je naravala obnovu v velikem obsegu. Po osvoboditvi je bilo treba čimprej zgraditi nove tovarne, podjetja, nabaviti potrebno orodje in stroje, zgraditi in opremiti šole itd. Vsa ta dela so bila opravljena v takem obsegu, da je vrednost izvršenih del in investicij presegala gospodarsko zmogljivost tega področja. Prej mrtvi in zapuščen kraj se oživil in razvijajočo se industrijo, novimi šolami, kulturnimi domovi, sodobnimi kmetijskimi naselji in zdravniškim domom.

Najobsežnejša investicijska dela so bila opravljena v industriji in rudarstvu. V Sečoveljah je bil obnovljen rudnik črnega premoga, ki je pričel obratovati letos v začetku oktobra. V Izoli je bila mehanizirana opekarna in tovarna ribjih konzerv, bivša »Ampelea«. V Kopru je bil zgrajen nov objekt za tovarno pralstvo, v Dekanih se uspešno razvija tovarna ključavnice, v Piranu dela obnovljena ladje-delnica. Za fiskarno in Kopru so nabavili stroje in izpopolnili strojni park v živilski in kemični industriji.

Pomemben napredek je doseglo tudi kmetijstvo. Nova vinska klet v Skocjani pri Kopru lahko sprejme 300 vagonov vina. Ta klet je ena največjih in najmodernejših v Jugoslaviji. Kmetijstvo tega okraja je veliko pridobilo z regulacijo potokov Dragonje in Karnalunge ter melioracij Vanganske doline. V Ankaranu in Kropu pri Sečoveljah sta zrasli novi kmetijski naselji. V vsem okraju je bilo zgrajenih 13 zadržnih domov ter nabavljeno precejšnje število traktorjev, plugov za globoko črpanje in drugih poljedelskih strojev. Z najlepšim in največjim zadržnim domom se postavlja Dekani. Vse vasi so bile elektrificirane.

Investicije, ki so bile namenjene prometu, so porabili za nabavo novih avtobusov in kamionov. V Kopru so zgradili moderne garaže. V Izoli, Piranu in Portorožu je bila popravljena obala. Promet, ki je danes v koprskem okraju kakor tudi po ostalih krajih jugoslovanske cone STO zelo razvit, je zahteval tudi zgraditev novih cest. Smarje — Nova vas, Baredi — Sergasi, Puče — Košta-

bona in asfaltiranje že obstoječih cest v dolžini 35 km s površino 225.000 kvadratnih metrov. Obnovljenih je bilo 9 mostov in skupni dolžini 130 metrov.

Razvoj turizma je narekoval obnovu turističnih in gostinskih objektov. Največ investicij je bilo vloženih v izgraditev modernega hotela »Triglav« v Kopru ter za obnovu in opremo hotela »Palace« v Portorožu in hotelov v Piranu. Obnovljeni in dozdani sta bili kopališči v Sv. Nikolaju in v Portorožu. Precej sredstev je bilo porabljenih tudi za obnovu počitniških domov.

Lep napredek zaznamuje tudi trgovina, ki je dobila v Kopru veleblagovnico »Omnia«. V Sv. Luciji so zgradili tudi silos za pšenico ter popravili in obnovili skladišča za blago široke potrošnje. Skoraj vsi trgovski lokali so bili obnovljeni.

Za stanovanja in druge ko-

munalne potrebe je bilo porabljenih od leta 1948 do danes nad 790 milijonov. Obnovljena so bila naselja, zgrajena stanovanjska poslopja v Kopru in Izoli. Koper, Piran, Dekani, Portorož, Izola in drugi kraji so dobili kanalizacijo. Med največja komunalna dela spadajo nova ribarnica v Kopru. Velika sredstva so bila vložena za razširitev električnega omrežja.

Nove šole in zdravstvene ustanove pričajo o skrbi ljudske oblasti za izboljšanje stanja na kulturno - prosvetnem in socialno - zdravstvenem področju. Koper je dobil novo gimnazijo in osnovno šolo, Sečovelje in Dekani osemletke, Sv. Peter in Hrvoji osnovni šoli, Smarje osemletko, Izola osnovno šolo itd. Poleg teh novih šol je bila cela vrsta raznih poslopij preurejenih v šole.

Ne smemo pozabiti omeniti obnovljenih in moderniziranih ljudsko gledališč v Kopru, let-

ni kino ter novo zgrajene kulturne domove v Novi vasi, Sv. Petru, Krkavčah, Cetarjih in Seletu.

V Ankaranu, Izoli, Kopru, Piranu in Valodolci so bile obnovljene bolnišnice, odprti novi bolniški oddelki in nabavljeni potrebni instrumenti. Koper je dobil tudi ambulanto, ki razpolaga z dvema rešilnima avtomobila.

V Kopru so že zgradili moderno športno igrišče, sedaj pa izdelujejo načrte za veliki dom gimnazijskega društva »Partizana«. Velika sredstva so bila uporabljena za adaptacijo in razširitev prostorov radio od-dajne postaje Koper.

Za letos je dobil koprski okraj nad 1 milijardo din sredstev za nadaljnje investicije, poleg tega je bil odobren regres pri prodaji reprodukcijskega materiala za kmetijstvo in ribištvo po nižjih cenah. Vrednost doseženih investicij od leta 1948 do 1952 znaša 4.439.359.000 din. Tako naši narodi izpolnjujejo socialistično načelo pomoči zaostlim krajem, da bi lahko čimprej razvili svoje gospodarstvo in korist svojega prebivalstva in vse jugoslovanske skupnosti.

Spričo letošnje in povprečju dobre letine smo vsi upravičeno pričakovali, da se bodo zlasti živila pomenila in da to ne bo ostalo brez ugodnih posledic za naše vsakdanje življenje. To se je, vsaj v primerjavi s prvimi letošnjimi meseci, tudi zgodilo: skupni indeksi maloprodajnih cen v skupini živil, kakor so mlevski izdelki, vrtnine, sadje in sladkor, je padel od 114 v aprilu, ko je bil glede na leto 1952 (= 100) najvišji, na 107 v septembru. Zlasti gospodinje so občutile, da je šlo poleti precej lažje, kakor v prvi polovici leta. Še bolj občutno, čeprav ne morda tako opazno, pa je to padanje cen v skupini tekstilnih izdelkov in mnogih drugih vsakdanjih potrebščin, ki jih izdeluje naša industrija. Če pa primerjamo cene v letošnjih prvih devetih mesecih z lanskimi povprečjem, ugotovimo med drugim naslednje (po podatkih 5. oktobrske številke statističnega poročila Zavoda za statistiko in evidenco LR Slovenije):

V celoti vzeto živimo danes, kar se tiče živil, nekoliko težje, kakor smo živeli v povprečju lani. Če vzamemo namreč lanske nadrobne prodajne cene živil kot 100, tedaj je bil indeks teh živil letos septembra v skupini mlevskih izdelkov, vrtnin, sadja in sladkorja 107, v skupini mesa, mleka in izdelkov, masloč in pišč 130. Razlika v gibanju cen v teh skupinah pa je ta, da kažejo cene živil prve skupine že mesece tendenco stalnega padanja, medtem ko se cene za živila druge skupine nekoliko ustaljujejo na nekem razmeroma visokem nivoju. Na primer: kupni indeksi živil I. skupine se je gibal od maja do septembra letos takole: 114, 113, 110, 108 in 107, v drugi skupini pa: 123, 123, 127, 130. Vzroki za prvo gibanje (navzdol) so razen v sezoni (saj gre med drugim za vrtnine) zlasti še v pocenitvi žita in kruha spriču razmeroma dobre letine. Pravi vzroki pa povzročajo v drugi skupini dražje: zaradi manjše ponudbe (kmetije imajo do konca leta v žitih in krmu, da številčno in kakovostno izboljšajo živino) in nespremenjenega povpraševanja so šle cene živine, vseh vrst mesa in masloč kot glavnih živil v tej skupini zelo navzgor.

Precej drugače je s cenami tekstilij in drugih vsakdanjih potrebščin (pohištva, gospodarskih, gospodinskih, higienskih in kulturnih potrebščin ter

Obrtnikom očitno ni do tega, da bi z ostalimi delovnimi ljudmi nosili skupna bremena

stanovanja). Analiza indeksov cen za tekstilije prepričljivo kaže, da je manj skakanja cen tam, kjer s tehniko obvladujemo proizvodnjo. Skupni indeksi cen za tekstilije je znašal namreč v letošnjem septembru (povprečje 1. 1952 je 100) 99 in je s tem dosegel najnižjo raven v zadnjih 21 mesecih. (V tem času so bili tekstilni izdelki najdražji aprila 1952, ko je bil indeks 107.)

Posebej naj omenimo kurivo, ki se je zelo pocenilo. V času od lanskega januarja do danes je bilo najdražje aprila 1952 (= 109), najceneje pa letos septembra (69).

Prav zanimivo je omeniti še gibanje indeksov za storitvene in osebne usluge. Ta indeksa namreč naraščata že vseh zadnjih 21 mesecev in sta dosegla letos septembra 113, oziroma 139. V času od januarja do avgusta letos sta se gibala takole:

storitvene usluge: 109, 109, 108, 111, 111, 112, 112, 114, osebne usluge: 111, 116, 122, 121, 122, 129, 135, 136.

V Grosuplju so ustanovili vodno skupnost

Ze dlje časa so Grosupeljčani razpravljali o tem, da bi bilo treba ustanoviti v grosupeljski kotlini vodno skupnost, v katero se naj bi vključili posestniki iz občin Grosuplje, Smarje-Sap in Podtabor. Priprave za ustanovitev skupnosti so trajale precej časa, ker je bilo potrebno zbrati podatke, katera zemljišča so za namočvirjena, se posvetovati s prizadetimi posestniki itd. Na posebnih vaških sestankih so kmetje izvolili pred kratkim delegate za občni zbor in obravnavali pravila vodne skupnosti, prispevek na hektar površin itd.

Petega oktobra je bil ustanovljen občni zbor vodne skupnosti za grosupeljsko kotlino. Zboru je prisostvovalo nad 100 posestnikov iz treh omenjenih občin. Predstavniki državnih posestev in zadrug. Navzoč je bil tudi podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Ljubljana-okolica inž. Gašper Muha, ki je delegatom sporočil, da je okrajni ljudski odbor na svoji seji že odobril za prva leta 700.000 dinarjev. S temi sredstvi bodo urejali podzemni predor med Račno in Krko, ki ga je treba glede

Kakor vemo, gre pri osebnih in storitvenih uslugah največ za dejavnost privatnih obrtnikov. Takšno gibanje indeksov v teh skupinah nam torej pove, da privatni obrtniki očitno niso pripravljeni, deliti z ostalimi delovnimi ljudmi — delavci in uslužbenci — bremena, ki nam jih nalaga ustvarjanje boljših življenjskih pogojev, in da prevajajo, kolikor se le da, ta bremena na druge. Prav gotovo igrajo namreč pri tem višje cene nekaterih reprodukcijskega materiala, ki je potreben v obrti, manj vlogo, kakor jo igra »osebno« delo, ki ga obrtniki dražijo brez utemeljenega vzroka. To trditve potrjuje gibanje teh indeksov tudi v vseh mesecih lani; v mesecih torej, ki so sledili uredbi o prostem formiranju cen obrtnih storitev in uslug iz oktobra 1951: od 91 v januarju 1952 se je indeks storitvenih uslug do decembra 1952 postopoma dvignil na 107 — od januarja dalje raste naprej; glej zgoraj —, indeksi osebnih uslug pa (v istem času) od 88 na 104. F. M.

Kulturno pismo iz Kopra

Ob otvoritvi gledališke sezone v Kopru

Otvoritev gledališke sezone v Kopru, ki je bila v soboto 31. oktobra, je bila hkrati tudi protest proti novi kupčiji anglo-ameriških vlad s slovensko zemljo. Gledališče je prvotno nameravalo odpreti sezono 1953 »44 z Begovičev, dramo »Brez tretjega«. Toda dogodki zadnjega časa so zahtevali spremembo programa in tako je kot prvo letošnje predstavo uprizorilo Borovo »Težko uro« ter igr V. Kvedrova »Stekli pesa. Poleg tega je bil večer izpopolnjen z nastopom pevskega zbora koprskih »Svobode«. Na programu je bilo tudi nekaj recitacij. Isti spored je gledališče ponovilo v nedeljo, 1. novembra.

Poslanstvo, ki ga opravlja koprsko ljudsko gledališče pri prosvetljanju dolgo zatirane prebivalstva Slovenske Istre, in čas, v katerem se trenutno nahajamo, terja, da posvetimo nekaj vrstic zgodovini slovenskega gledališkega življenja v Kopru, delu, uspehih in težavah sedanjega gledališča.

Tradicije gledališkega življenja v Kopru kot kulturnem središču Slovenske Istre segajo daleč v preteklost. Kulturno-prosvetno delo se je na tem ozemlju pričelo razvijati v dobi čitalništev, posebno potem, ko se je leta 1873 ustanovilo v Kopru slovensko učiteljsko in leta 1878 slovenska čitalnica. Kako močna je bila želja po kulturnoprosvetnem izživljanju, kaže dejstvo, da so Slovenci ustanovili še svoje prosvetno društvo kot n. pr. pevsko in tamburaško društvo »Zvezda« in leta 1908 dramsko društvo »Istra«, ki je pravzaprav zaroček gledališča. Tudi slovenski dijaki so ustanovili v tisti dobi svoj pevski zbor in dramski krožek. Prosvetna društva so v 90. letih preteklega stoletja rasla zelo naglo. S tem se je pravzaprav tudi zaključila doba čitalništva. Nove razmere in razvoj so terjale tudi novih oblik dela. Slovenski živelj v Istri se je krčevito oprijel prosvetnih društev, da bi zavrnili vedno močnejše imperialistične udarce in se ubranili zatiranja italijanske frendete.

Tajnik dramskega društva »Istra«, pisatelj Ivan Vovk, je

posvečal repertoarju največjo skrb. Društvo »Istra« ali kot se je takrat imenovalo »Dramski skup Istra«, je kmalu zaslovelo ne samo po slovenskih vaseh, temveč tudi po Hrvaški Istri. Ni je bilo vasi, ki ne bi želela slišati slovenske besede, ki jo je negovalo to društvo. Se celo iz najbolj za- kotnih vasi hrvaške Istre so pošiljali društvu vabila za gostovanja. Vsi tukajšnji starejši ljudje se še danes spominjajo koprskih igralcev, ki so jih očarali in jim vili valili še močnejšo voljo za prosvetno delo.

Po italijanski okupaciji leta 1918 je kulturnoprosvetno življenje v Istri zamrlo. Koprsko prebivalstvo je videlo prvo slovensko gledališko predstavo nastopila leta 1945, ko je v Kopru nastopila igralna skupina IX. korpusa. Po tem nastopu je prišlo do ponovnega razmaha kulturnoprosvetnega življenja v Kopru in v vsej Istri. Našli so se ljubitelji dramske umetnosti in našli tudi več iger.

Današnje ljudsko gledališče v Kopru je bilo ustanovljeno leta 1951. 1. decembra istega leta je pričelo s svojim umetniškim programom in kot prvo predstavo uprizorilo Cankarjevo dramo »Kralj in Betanjava«. V prvem letu svojega obstoja je uprizorilo skupno 25 predstav. V sezoni 1952/53 je ansambel naštel 5 novih del, ki jih je uprizoril 45 krat v Kopru in po vseh večjih krajih jugoslovanske cone STO ter tudi v Sežani in Postojni.

Za letošnjo sezono je umetniški svet sestavljal obširen program, iz katerega bo slovenska dramska družina črpala svoje uprizoritve. V programu so dela domačin in tujih avtorjev, kakor: Bor »Težka ura«, Finčgar »Divji lovec«, Standek »Vrtinca« (krstna predstava), Begovič »Brez tretjega«, nadalje mladinska predstava Golle »Srce Igrača« ter drugo. Od turkih avtorjev pa namerava uprizoriti Molière: »Sola za moč«, Klavund »XXZ«, Collat: »Be-neški trojček«, Galsworthy: »Joya in še nekaj drugih del. Naštudirati nameravajo še eno sodobno italijansko in francosko delo. Če bodo dane možnosti, bodo v repertoar uvrstili še kakor drugo primerno delo.

Kakor se bori sleherni gledališče s težavami, tako se bori z njimi tudi ljudsko gledališče v Kopru. Ena od teh je pridobivanje publike, ki je kulturno zelo razvejana in vidi le v gostovanjih drugih gledališč dobre uprizoritve, pa čeprav niso vedno kvalitetne. Upamo, da bo letošnji program zadovoljil še tako razvejano ljubiteljsko dramsko umetnost.

Druga in nemajhna težava koprškega gledališča je pomanjkanje režiserskega in igralškega osebja, saj šteje le 5 poklicnih igralcev, ostali so ljudje, ki imajo veselje do gledališke umetnosti in ki so zaposleni po drugih ustanovah. Jasno je, da ta pomanjkljivost močno škoduje razvoju gledališča, pa tudi polprofesionalnem je v večini primerov slehernemu gledališču bolj v škodo kot v korist. Ljudsko gledališče v Kopru potrebuje še kakih 12 poklicnih igralcev in 3 tehnične strokovnjake. Ob tem vprašanju se bodo morali resno zamisliti tisti, ki odgovarjajo za razvoj in rast naših gledališč, še posebno zaradi tega, ker opravljajo slovensko gledališče v Kopru važno, kulturno poslanstvo na področju Slovenske Istre.

Podeželske igralске družine v koprskem okraju prejemajo od slovenskega gledališča vsa pomoč. Ne samo z gostovanji, temveč tudi drugače pomagajo do gledališče naš vasi. Poklicni igralci so v stalnem stiku s vaškimi igralskimi družinami, katerim pomagajo pri režiji in z raznimi predavanji. Prav tako dobivajo vaške družine tudi materialno pomoč.

Gledališče v Kopru bo uvedlo dva abonmaja in sicer premijski in repnirni. V abonma bo poleg domačih predstav vključeno tudi nekaj kvalitetnih gledaliških in koncertnih gostovanj.

KAJ JE Z AKCIJO ZBIIRANJA OTROŠKIH IGER?

Konec maja t. l. je začel Inštitut za slovensko narodopisje pri SAZU akcijo zbiranja otroških iger in pesmi ter popisa igrač domačega izdelka. Do tega je prišlo v glavnem zato, ker je v inozemstvu študij otroške igre zelo napredoval in smo pri nas v stalni zadregi, kadar smo naprošeni za gradivo ali za podatke o naši otroški igri. Dolej nabrano gradivo je še zelo nepopolno in je bil tudi zato že skrajni čas, da se izvede sistematična akcija in tako zajame blago, ki ga deduje, hrani in izroča naš mladi rod.

Inštitut se je v soglasju s Svetom za prosveto in kulturo LRS — obrnil na tiste naše kroge, ki so že zaradi svojega delovnega področja kot nalašč poklicani, da pri akciji sodelujejo: na naše učiteljstvo in naše otroške vrtarice. Vsaka naša učiteljska moč in vsaka vrtarica je dobila v roke tiskano vprašal-nico s točnimi navodili. Le-ta so vsebovala za boljšo orien-tacijo najprej pregled gra-di-va, nato pa so sledila vprašanja, tičočna se po vrsti iger, otroških pesmi in igrač (vse-ga 27 vprašanj). Solska upra-viteljska so bila naprošena, da gradivo zbera in skupaj uradno dostavijo Inštitutu. Kot rok je bil predan septem-ber tega leta.

Načrt uredbe o dohodnini v javni razpravi

Beograd, 2. nov. Centralna komisija za izdelavo gospodarskega sistema je dala v javno razpravo načrt uredbe o dohodnini. Gre za dohodnino od dohodkov gospodarske dejavnosti, samostojnih poklicev osebnega dela, od premoženja in premoženjske pravice.

Dohodnina od kmetijstva se bo plačevala po zemljiškem katastru. S tem bodo imeli kmetje več volje za povečanje kmetijske proizvodnje, saj bodo že na začetku leta videli, koliko davkov jim bo treba pla-

Uvedba dodatne dohodnine za kmete in obrtnike, ki zaposlujejo tujo delovno silo — Oprostitev od dohodnine za dohodke od na novo urejenih zemljišč in novih stanovanjskih stavb

čati v dotičnem letu. Kot nekaj novega je v načrtu uredbe plačevanje davka od dohodka, ki ga bodo morali plačevati tisti kmetje in obrtniki, ki zaposlujejo tujo delovno silo. Ta dohodnina se bo plačevala na tisti del redne dohodnine, ki odpade na dohodek, kateri izvira iz uporabljanja tuje delovne sile.

Načrt uredbe predvideva tudi nekatere olajšave za določene vrste davčnih obveznikov. Tako na primer ni treba plačevati dohodnine na nekatera zemljišča. Na primer: zemljišča, ki so v času, ko začne veljati nova uredba, gospodarsko neuporabljiva, a jih kdorkoli z izrednimi stroški usposobi za obdelavo, so prosta dohodnine 15 let. Razen tega ne bo treba plačevati dohodnine na dohodek od zemljišč, na katerih se zasadijo novi sadovnjaki z določenimi vrstami sadja, ali ki se na novo pogozijo in sicer pod nadzorstvom pristojnih organov ljudske oblasti. Za na novo zasajene sadovnjake ne bo treba plačevati dohodnine skozi čas od 8 do 10 let (trajanje zavisi od vrste sadja), za na novo pogozene površine pa 20 let.

Celih 20 let bodo dohodnine prosti tudi dohodki od na novo zgrajenih stanovanjskih stavb in popraviljenih ali dokončanih stanovanjskih stavb, ki so bile med vojno poškodovane nad 50 odstotkov. Načrt uredbe poudarja, da se bodo te olajšave upoštevale le pri tistih stavbah, ki so bile zgrajene oziroma popravljene na osnovi odobritve pristojnih organov ljudske oblasti.

V izjemnih primerih, to se pravi, kadar vplivajo na kastastrski donos višje sile, se bo upoštevalo pri dohodnini za dotično leto povzročena škoda. Vendar se bo ta olajšava dajala le v primeru, da se je povprečni letni donos zemljišča zaradi elementarnih — vremenskih vplivov zmanjšal vsaj za 25 odstotkov.

Načrt uredbe posebej predvideva, v katerih primerih ne bo treba plačevati davčnih zavezancem dodatne dohodnine zaradi uporabljanja tuje delovne sile. Te olajšave bodo prišle v poštev pri privatnikih in pravnih osebah, vojaških vojnih invalidih, delovnih invalidih in drugih osebah, ki se pečajo z obrtjo, v kateri za poslujejo zaradi lastne fizične ali strokovne neusposobljenosti enega delavca. Take osebe, ki zaposlujejo več kakor enega delavca, pa bodo morale prav tako plačevati zgoraj omenjeno dodatno dohodnino.

Načrt uredbe predvideva tudi nekatere olajšave za določene vrste davčnih obveznikov. Tako na primer ni treba plačevati dohodnine na nekatera zemljišča. Na primer: zemljišča, ki so v času, ko začne veljati nova uredba, gospodarsko neuporabljiva, a jih kdorkoli z izrednimi stroški usposobi za obdelavo, so prosta dohodnine 15 let. Razen tega ne bo treba plačevati dohodnine na dohodek od zemljišč, na katerih se zasadijo novi sadovnjaki z določenimi vrstami sadja, ali ki se na novo pogozijo in sicer pod nadzorstvom pristojnih organov ljudske oblasti. Za na novo zasajene sadovnjake ne bo treba plačevati dohodnine skozi čas od 8 do 10 let (trajanje zavisi od vrste sadja), za na novo pogozene površine pa 20 let.

Celih 20 let bodo dohodnine prosti tudi dohodki od na novo zgrajenih stanovanjskih stavb in popraviljenih ali dokončanih stanovanjskih stavb, ki so bile med vojno poškodovane nad 50 odstotkov. Načrt uredbe poudarja, da se bodo te olajšave upoštevale le pri tistih stavbah, ki so bile zgrajene oziroma popravljene na osnovi odobritve pristojnih organov ljudske oblasti.

V izjemnih primerih, to se pravi, kadar vplivajo na kastastrski donos višje sile, se bo upoštevalo pri dohodnini za dotično leto povzročena škoda. Vendar se bo ta olajšava dajala le v primeru, da se je povprečni letni donos zemljišča zaradi elementarnih — vremenskih vplivov zmanjšal vsaj za 25 odstotkov.

Načrt uredbe posebej predvideva, v katerih primerih ne bo treba plačevati davčnih zavezancem dodatne dohodnine zaradi uporabljanja tuje delovne sile. Te olajšave bodo prišle v poštev pri privatnikih in pravnih osebah, vojaških vojnih invalidih, delovnih invalidih in drugih osebah, ki se pečajo z obrtjo, v kateri za poslujejo zaradi lastne fizične ali strokovne neusposobljenosti enega delavca. Take osebe, ki zaposlujejo več kakor enega delavca, pa bodo morale prav tako plačevati zgoraj omenjeno dodatno dohodnino.

Gospodarske vesti

Kupna moč ameriškega dolarja je padla letos avgusta tako nizko, kakor že ni bila v vseh zadnjih 168 letih. Tako so življenjski stroški v ZDA dosegli splošen rekordni nivo. V primerjavi z januarjem 1939 (1 dolar = 100 centov) je vrednost dolarja padla na 54,4 centa. Avgusta lani je ta vrednost znašala še 54,8 centa.

V Atenah so podpisali nov grško-finski trgovinski sporazum, po katerem bo znašala izmenjava blaga v naslednjem letu 5 milijonov dolarjev.

Predlog avstrijskega državnega proračuna za leto 1954 predvideva primanjkljaj v znesku 655 milijonov šilingov. S tem v zvezi je avstrijski finančni minister izjavil, da bo vlada med letom podvela razne gospodarske ukrepe, ki bodo zmanjšali število nezaposlenih, in da bo zaradi spremembe cen v svetu lahko znižala subvencije. Predvideni primanjkljaj ne pomeni, da vlada odstopa od načela uravnovešene proračuna.

V septembru je Finska izvozila blaga za 12,1 milijard mark, uvozila pa ga je za 9,4 milijard mark. Presežek znaša torej 2,7 milijard mark.

Znižanje proizvodnih stroškov v kmetijstvu ZDA. Po napovedih kmetijskega ministarstva se bodo tudi prihodnje leto znižali proizvodni stroški kmetijstva, vendar bo manjši tudi dohodek ameriških kmetov. Cene, ki so jih plačali kmetje za razno blago in usluge, vključno obresti, takse in plačilo tuje delovne sile, so bile v prvih devetih mesecih letos povprečno za 4,5% nižje od teh cen v istem razdobju lani. Obenem so cene pridelkov padle za 11 odstotkov.

Otto Pankok v Istri



Razstavo grafičnih del nemškega slikarja Otto Pankoka iz Düsseldorfa, ki je odprta v Moderni galeriji, so te dni razstili za eno razstavno dvorano, kjer so namestili izbor njegovih velikih podob iz Istre. Prof. Pankok je pred razstavo prejel dva meseca v Buzetu v Istri in ta čas plodno izkoristil. Izdelal je nad sedemdeset velikih risb z oljem. Te velike podobe predstavlja najzanimivejši motivi, ki so se ponujali umetniku v Buzetu in njegovi neposredni okolici. Reči je treba, da so te risbe med najboljimi deli, kar jih je na razstavi, ker izredno pravilno predstavljajo umetniški kmet, hkrati pa so dokaz, kako se je znal živeti v njemu tuje okolje in ga zaznati in hkrati umetniško preprečevalno podati. — Opozorjamo na te istrske podobe vse, ki jim je mar za krasno, tako trpko in veličastno zemljo, domovino Velega Joleta, po kateri steza prav zdaj rimski pohod svoje grabeljivo-k remple. — Na sliki: »Vas v Istri«.

ZADNJE VEŠTI

IZJAVA DUNAJSKEGA VELEPOSLANIKA VUČINIČA

Avstrijsko-Jugoslovanski odnosi kažejo stalen napredek

Avstrijsko ljudstvo ima dovolj razlogov, da ne gleda na naš boj za Trst z ravnodušnostjo

Beograd, 2. nov. »Obisk drž. sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića ne pomeni samo potrditve obstojnih dobrih in prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, temveč bo gotovo služil kot pobuda za njihov uspešen razvoj v raznih področjih,« je izjavil jugoslovanski izredni poslanik in pooblaščen minister na Dunaju Dragomir Vučinić diplomatskemu uredniku Jugopresa.

V odgovoru na vprašanje, kako ocenjujejo v Avstriji bližnji obisk jugoslovanskega drž. sekretarja za zunanje zadeve, je poslanik Vučinić izrazil prepričanje, da bo ta obisk ugodno sprejel tako v avstrijskih uradnih krogih kakor tudi v avstrijski javnosti.

»Narod Avstrije in narod Jugoslavije, je naglasil poslanik Vučinić, nimajo skupno nekaj več, kakor more izvirati iz dejstva, da so sosedji, to pa je težnja po miru, boj za neodvisnost in dasi v različnih oblikah vzajemna povezanost interesov sprito gotovih problemov, ki obstojajo v tem delu sveta.«

»Namen obiska, je nadaljeval poslanik Vučinić, vse more videti med drugim tudi iz tega, da se bodo izmenjavala naziranja o vprašanju skupnih interesov, kar more le pomagati k vzajemnemu razumevanju na obeh straneh.«

Poslanik Dragomir Vučinić je prispel 31. oktobra v Beograd zaradi določitve poslednjih po-

drobnosti obiska drž. sekretarja Koče Popovića na Dunaju. V odgovoru na vprašanje, kaj bodo obravnavali ob priliki tega obiska, je dejal:

»Kakor je navada v takih okoliščinah, bodo na dnevnem redu obiska poleg tekočih zadev o tesnejših vzajemnih odnosih proučena tudi vprašanja širšega pomena, med drugim o pospeševanju ekonomskega sodelovanja, o nekaterih zadevah, ki bodo v zvezi z likvidacijo gotovih problemov iz preteklosti, kakor tudi o položaju jugoslovanskih manjšin, kulturnih odnosih in drugo.«

Govorec o sedanjem stanju avstrijsko-jugoslovanskih odnosov je poslanik Vučinić izjavil:

»Ni nobenega dvoma, da kažejo avstrijsko-jugoslovanski odnosi stalen napredek. Obstojne dobri razlogi za prepričanje, da se bodo ti odnosi nadalje zboljševali, toliko bolj, v kolikor avstrijska prizadevanja za neodvisnost zbuja nedeljive simpatije in v podporo na jugoslovanski strani, kar more roditi nadaljnje uspehe, in v kolikor bo praksa v mednarodnih odnosih pokazala potrebo in možnost še tesnejšega sodelovanja. V vrsti vprašanj, ki nas morejo zanimati in glede na to povezovali, je vsekakor najbolj aktualno vprašanje, kako pomagati k okrepitvi miru v tem delu sveta in odstranjenju ovir, ki so napotki k temu smotru.«

V nadaljnjem intervjuju z diplomatskim urednikom Jugoslovanskega veleposlanstva na Dunaju je dejal:

Winterton omejil izobešanje italijanskih zastav

Trst, 2. nov. (r). Angleška in ameriške radijske postaje poročajo, da je general Winterton z odredbo omejil obešanje italijanskih zastav za praznik 4. novembra. Nadalje je bil odpovedan radijski govor, ki bi ga moral imeti 3. novembra zvečer tržaški župan Bartoli.

Iz Rima poročajo, da je nameraval 4. novembra ministrski predsednik Pella govoriti v Sredopolu, vendar je bil tudi ta govor odpovedan.

Seznam nezaželenih oseb

Trst, 2. nov. (Tanjug). Po informacijah iz vodstva fašističnega italijanskega socialnega gibanja (MSI) je angloameriška vojska upravnost sestavila seznam med 135 oseb, katerim se do nadaljnjega ne bo dovolilo, da prišle iz Italije v cono »A«. Kakor trdijo, so na tem seznamu med drugim generalni sekretar fašistične stranke De Marsanich, predsednik italijanske nacionalne monarhistične stranke Achille Lauro, nadalje informbirojski funkcionarji Togliatti, Pongo, Secchia, Di Vittorio in določeno število fašističnih in drugih poslancev ter nekateri novinarji.

Ta seznam je, kakor trdijo, prejel obsejni blok med Italijo in cono »A« in tržaška civilna policija ne sme nikogar od navedenih oseb pustiti v Trst.

Obstoj tega seznama je potrdila tudi sama policija na bloku, ki včeraj ni dovolila prehoda v cono »A« članu fašističnega vodstva iz Rima Carajoni, izjavljajoč, da ima »točno navodilo« glede oseb, ki so na seznamu.

Poplava iredentističnih plakatov

Trst, 2. nov. (Tanjug). Za bližnjo proslavo italijanskega nacionalnega praznika 3. in 4. novembra, ki simbolizira prodiranje Italije na Balkan, so se pojavili v Trstu plakati, na katerih piše, da v gledata Trst in Istra te dni z resnim prepričanjem na domovino in njeno armado.

Plakati agitirajo za to, da manifestirajo meščani »italijanskega mesta« z izobešanjem italijanskih zastav. Na plakatih je podpisana fašistično-demokratski »komite za obrambo italijanstva Trsta in Istre«. Predsednik tega italijanskega »komiteja« je tržaški župan demokrast Bartoli.

Tržaška občina bo dala italijanske zastave brezplačno vsem, ki to želijo. Protijugoslovanska »Legia Nazionale« pa je te dni dala v prodajo dopisnice z iredentističnim motivom in besedilom, po katerem sta »Trst in Istra — italijanska domovina«.

Sprejem delegacije izraelske delavske partije

Beograd, 2. nov. (Tanjug). Nocoj je priredil Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije sprejem v čast delegacije izraelske delavske partije »MAPAJ«, ki je prišla v našo državo večeraj kot gost SZDL Jugoslavije. Sprejemu so prisostvovali vsi člani delegacije na čelu z izraelskim kmetijskim ministrom in članom političnega komiteja »MAPAJ« g. Peterc Naftali.

Pan Mun Jom, 2. nov. (r). Ameriški radio poroča, da bo na jutrišnjem sestanku glede politične konference o Koreji stavljen ameriški general Dean kompromisni predlog, ki vsebuje delno udeležbo nevrvalnih držav na politični konferenci. Če bodo Kitajci in Severni Korejci odbili tudi ta predlog, se bodo pogajanja verjetno razbila.

Razprava o tržaškem vprašanju preložena

New York, 2. nov. (AFP). Varnostni svet je danes sprejel grški predlog, da se razprava o tržaškem vprašanju odloži do 23. novembra. Predlog je bil sprejet z 9 glasov proti enemu (SZ), medtem ko se je libanonski delegat glasovanja vzdržal. Sovjetski delegat Višinski je zaradi odložitve razprave ostro protestiral. Po njegovih besedah predstavlja odložitve razprave imperalistično prizadevanje, da se tržaško vprašanje spremeni v odločno desko za napad na Sovjetsko zvezo. Ob koncu je Višinski poročil, da se da po mnenju sovjetske vlade tržaško vprašanje najbolje rešiti s uresnitvijo mirovne pogodbe.

V Jajcu bodo slovesno proslavili desetletnico AVNOJ

Banja Luka, 2. nov. (Tanjug). Devedesetletnica in 30. novembra bodo v Jajcu slovesno proslavili desetletnico zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ. Prvi dan proslave bo slovesna seja mestne občine in seja Zveznega izvršnega sveta, ki ji bodo prisostvovali tudi delegati iz vseh naših republik ter preživelih člani II. zasedanja AVNOJ. Tridesetega novembra bodo odprli zgodovinski muzej v Domu AVNOJ, v katerem so zbrali material in dokumente o izgradnji in razvoju nove Jugoslavije od II. zasedanja AVNOJ do danes. V muzej so spremenili tudi sobo v hiši Ante Burića, v

kateri je stanoval maršal Tito, ko je bil v Jajcu. Oba dneva proslave bo več kulturnih in športnih manifestacij ter prireditve.

Kamerun pred skrbstvenim komitejem

New York, 2. nov. (UP). Skrbstveni komite Generalne skupščine OZN je danes z 28 glasov proti 12 — predstavnikih 7 držav so se vzdržali glasovanja — sklenil zastopniku Kameruna dovoliti, da obrazloži svoje stališče glede pritožbe proti francoski upravi v tej koloniji. Konec t. m. bo pred komitejem govoril generalni sekretar centralnega odbora Zveze kamerunskega prebivalstva Abeso Nkudu.

V NEKAJ VRSTAH

Washington, 2. nov. (UP). Predsednik ZDA Eisenhower je danes ob izročitvi akreditivnih pisem iranskemu poslaniku Nasrolah Entezamzu izjavil, da bo deležen »svestranske pomoči njegove vlade za vzdrževanje tesnih in prišernih odnosov med obema državama«. Eisenhower je izrekel upanje, da bo Iran tudi v naprej uspešno izvajal svoj ekonomski in socialni program in da bo v prihodnje imel vse pomembnejše vlogo na mednarodnem področju.

Saigon, 2. nov. (r). Podpredsednik ZDA Nixon je izjavil, da je ugotovljeno, da vietnamske čete uporabljajo sovjetske orožje in češkoslovaške kamione novejšega tipa. New York, 2. nov. (r). Upravni odbor OZN je danes z 12 proti 2 glasovoma sprejel predlog ZDA, stavi na dnevi red razprave Generalne skupščine OZN preiskavo grozodejstev, ki so jih zagrešili Kitajci in Severnokorejci v Koreji. Sovjetski delegat Višinski je ostro nasprotoval ameriški predlog in dejal, da če bi ZDA s tem predlogom preprečili sporazum o miru v Koreji, Delegat ZDA Lodge je izjavil, da s svojim predlogom ZDA niti nameravajo ovirati razgovorov v Pan Mun Jom, temveč hočejo samo preprečiti, da bi grozodejstva v Koreji zapadla pozabi. Sklenjeno je bilo, da pride ameriški predlog naravnost pred Generalno skupščino OZN, ne da bi pred njim razpravljali politični odbor.

Boma, 2. nov. (r). Kancelar Adenauer in predsednik socialdemokratske stranke Ollenhauer sta se nocoj sestala k prejele določenemu

razgovoru. Sestanek je trajal 2 uri deloma je bil nevrval, tudi podtajnik zunanjega ministrstva Hallstein. Uradno poročilo o sestanku ni bilo izdano. Nemška poročila pravijo, da sta Adenauer in Ollenhauer razpravljala o vseh aktualnih zadevah in notranjopolitičnih vprašanjih, med drugim tudi o vprašanju Posarja. Jutri se bo kancelar Adenauer sestel s francoskim visokim komisarjem Francisoa Poncetom. To bo pripravila za znanstveni sestatek med Adenauerjem in francoskim zunanjim ministrom Bidaultom.

Bern, 2. nov. (r). Švicarske oblasti so končale vse priprave za sprejema vabilo na konferenco zastopnikov štirih velesil v Luganu, ki naj bi se pričela 9. novembra. New York, 2. nov. (r). Grška in turška vlada sta po diplomatski poti naprosili zahodne velesile, da naj pospešijo pogajanja za rešitev tržaškega vprašanja.

Jeruzalem, 2. nov. (AFP). V zvezi z obzodbom, ki jo je izrekel češkoslovaško vojaško sodišče nad dvema izraelskima državljanih, ima izraelska vlada namen, uradno protestirati pri češkoslovaški vladi. V svojem protestu se bo izraelska vlada pritožila zoper stališče Češkoslovaške do omenjenih dveh izraelskih državljanov, ki sta imela pravico do pomoči diplomatskega predstavništva njune države.

»Da, jasno,« je zavrčal Durant.

»Dobro. Pokličite sestro. Asistenta ne potrebujemo. Povejte mu, da ste dovolili Vebru in meni asistirati v tem slučajnem kompliciranem primeru. Stara obljuba ali kaj podobnega. Anestezijo lahko sami dalje prevzamete. Se morata sestri na novo sterilizirati?«

»Ni treba. Zanesljivosti sta. Ničesar se nista dotaknila.«

»Tem bolj.«

Trebuha je bil odprt. Z največjo opreznostjo je Ravic potegnil črevesje iz luknje v maternici in ga kos za kosom zvil v sterilne rute, da bi preprečil sepo, dokler ni bilo ranjeno mesto zunaj. Nato je maternico z rutami povsem odvojil. »Nosečnost zunaj maternice,« je mrmraje dejal Vebru. »Poglejte tu — na pol v maternici, na pol v jajcevodu. Saj mu ne moreva niti preveč očitati. Precelj redek primer. Kljub temu —«

»Kaj?« je vprašal Durant izza senčnika ob vzglavju mize.

»Kaj ste rekli?«

»Nič.«

Ravic je s sponkami odvojil črevo in napravil resekcijo. Nato je naglo začel zapirati odprte konce ter napravil stransko anastomozo.

Začutil je intenzivnost operacije. Pozabil je na Duranta. Podvezal je tubo in dovajajoča krvna telesa ter odrezal konec jajceveda. Nato je začel izrezavati maternico. Zakaj to bolj ne krvavi, je pomislil. Zakaj tako stvari ne krvave bolj kakor srce? Če izrežeš čudo življenja in sposobnost, spočinjati novo? Lepi človek, ki je ležal tu, je bil mrtev. Utegnil bo še dalje živeti, a bil je mrtev. Mrtva veja na drevesu rodov. Cvetoč,

Pozen, toda zanimiv prispevek iz Istambula

Košarkarji - veliki in majhni

O košarkarskem turnirju, ki je bil sredi preteklega meseca v Istambulu, nam je državni reprezentant Jugoslavije tov. Kristian iz Ljubljane napisal nekaj o svojih vtisih na tem gostovanju, v katerih pravi med drugim: »Vsakoletni carigradski turnir je eden najpomembnejših v koledarju nacionalnih športnih zvez. Ko smo

ki je bil nič manj kakor 40 kg teži, ostal zmagovalcem Francozom. Neumorni konstruktorji hladnokrvni strelci Buffiere je podajal žoge 3 m visoko, tako da pogostoma nismo vedeli, ali je kapetan francoske ekipe streljal ali oddal žogo Beugnotu. Velikan je z veliko prožnostjo in visokimi skoki pobiral žoge pred obročem; v ponovnem skoku je dosegal

mnogi prekratek čas. Po drugi tekmi s Turčijo, v kateri je sodnik v najodločilnejši trenutki energično podpiral turško ekipo in v zadnji sekundi prisojeno osebnost nad Curčićem razveljavil, smo neprestano sprejemali opravičila turških funkcionarjev in novinarjev. Skoda, da so rezultati ostali nespremenjeni, komentari o tem pa so se pozabljili.

Po turnirju je bilo razdeljenih 10 pokalov. Beugnot ni dobil nobenega. Najmanjši igralec Shiess (160 cm) je prejel posebno priznanje za uspehe v igri visokih ljudi. Zanimivo je to tekmovanje v kazenskih metih, kjer smo bili mi druga. Francosci so imeli 235, mi pa v manj. Organizacija je bila vzorna. Od skrbni za ekipe do reda v dvorani, kjer avtomatizirani števec beležilo število obiskovalcev, je vse delalo čisto turški gostitelj. Priznanje leto bodo organizirali tekme za balkanski pokal s pravico sodelovanja vseh držav, in sicer izmenoma v Istambulu in Beogradu.

Dva tedna so se košarkarji šestih držav, ki so stanovali skupno v istem razkošnem hotelu, 10 km oddaljenem od Crnega morja, izvrstno razumeli. Skupaj so imeli razpravljali in ugovarjali. Zato sta minila še hitreje, o njih pa nam je ostalo medsebojno spoštovanje in razumevanje.

Odmev s tečme Dinamo : BSK

V zvezi z dogodki na poljaalul tekmi za pokal Jugoslavije med Dinamom in BSK v Zagrebu je dal tajnik NZJ Lišanin to izjavo:

Tekmovalna komisija NZJ ni do kraja urenila nazvočnosti delegatov na tej tekmi. Prvotno je bil odrejen za delegata Naglič, ki bi moral obvestiti NZJ, vendar njega ni bilo na tekmi, prav tako pa tudi ne njegovega nastavnika. Največja krivdava za dogodek v podaljšani tekmi, za nedeno sodnika Markovića iz Beograda, ki ni poznal razpisa tekmovalja. Sodnik je dovolil po odstreljanju prvi seriji enajstmetrovk tudi streljanje druge serije po pet strelcev za vsako metovo, kar je v nasprotju s predpisi. Sodnika so člani upravnega odbora NZJ opozorili na uravilja, vendar še pred tem, ko je bila že do kraja odstreljana druga serija enajstmetrovk. Obe moštvi sta se pritožili zaradi tega odločitve. Nomeni zvezi, pri kateri bo rekorderja ta spor tekmovalna komisija je ta teden, brž ko bo imela zbrano vse gradivo. Moštvo BSK je bilo naročeno, naj se vrne v Beograd.

Pisec teh vrstic na istambulskem turnirju — v tekmi proti Sviči

letos 8. oktobra prispeli v Carigrad, seznanjeni sredi tega tekmovalja se ni bil popoln. Turki so bili v pogajanjih z Argentino, ki ima nekaj prvotnih igralcev, toda do sporazuma ni prišlo in tako so na turnirju igrali samo reprezentance Francije, Avstrije, Švice, Italije, Jugoslavije in Turčije.

Ze prvi nastopi so pokazali, da so vse reprezentance, razen italijanske, predvsem gledale na to, da bi imele v svojih vrstah čim višje igralce. V tem pogledu je bila francoska ekipa skoraj senzacionalna, saj je njihov center Beugnot od 207 cm, obe krili 195 in 196 cm, branilca pa sta bila visoka 188 cm. Podobno je bilo pri Turkih. Med turnirjem se je pokazalo, da so vendarle najkoristnejši srednji igralci (med 193 in 196 cm), glede katerih je bil imena francoski center, ki je poenotil — kadar se mu je zljubilo. Največ po njegovi zaslugi je kip sultana Osvoboditelja,

točke z zabijanjem žoge v koš ali z metom čez glavo. To je pravi košarkarski fenomen. Po mnenju strokovnjakov je celo boljše od 217 cm visokega Kurlanda, Lovelotta in ostalih severnoameriških orjakov. Paradosno se sliši, ko so nasprotniki Francosov ob metanju osebnih želeli partnerjem uspeh, ker bi sicer fatalna Beugnotova roka pol metra nad obročem popravila vsako netočnost in namesto ene točke dosegla dve. Če bi moral košarko igrati vedno proti takim nasprotnikom, bi smilil o »fair play« je igre in treba bi bilo uvesti višjišnji kategorije.

Najbolj kapriciozno igro je imela naša ekipa. Kljub temu, da je zavestno premagala vse nasprotnike in samo za 7 točk izgubila proti Franciji, je bilo v njej čutili neobmočnost, saj je bila sestavljena iz igralcev različnih klubov. Najboljši so bili Curčić, Andrijašević in Marjanovič. Ostali so igrali dobro, toda

Problem telovadnega doma v Ravnah

Kakor je znano, je društveni odbor za gradnjo doma Partizana v Ravnah opravil svojo nalogo in preuredil telovadnico, ki je sedaj v skladu s higienskimi predpisi. Znanje lice doma je mnogo pridobilo in sedaj člani Partizana radi obiskujejo svoj dom, ki je pridobil medtem tudi nekaj novih športnih rekvizitov.

Člani telovadnje redno po oddelkih, ki imajo vsi svoje voditelje, redno, razen časovne odsotnosti mladinskega voditelja. Te telovadnice se tedensko poslujejo tudi gimnazija na Ravnah 27 ur, osnovna šola 10 ur, metalurška industrijska šola železarnice 3 ure in športno društvo Fužinar 7 ur. Po šolskem letu ima gimnazija za letošnje leto za redno telovadbo odprto še 37 ur, osnovna šola pa dve uri, ki pa jih za zdaj ne moreta izkoristiti, ker ni drugih telovadnih prostorov. Popoldanske proste ure so na razpolago Partizanu kot lastniku zgradbe.

Problem telovadbe je potencialno močno pereč in zato je nujen razpravljalni ječ MLO Ravnice. Govorilo se je o izgradnji novega telovadnega doma in športnega igrišča, ki naj bi se zgradila poleg gimnazije. Situacija je bila predložena v prejšnjem strokovnjakemu inženirju in inž. Bohincu iz Ljubljane in nekaterim večakom, da bi izdelali idejne projekte in načrte.

Medtem pa so se začela deliti mnenja o lastništvu in uporabi novega telovadnega doma. Tvd Partizan je mnenja, da naj bo novozgrajeni dom

last zveze Partizana Slovenije, če bo sedanji dom prevzela železarna Ravnice, gimnazija, osnovna šola in ostala društva pa naj bi bili glede souporabe podjamniki. Društvo zagovarja stališče, da predlog za izgradnjo dveh telovadnih domov na Ravnah ne bi bil umesten. Če bi se gradil, bi moral imeti vsaj dve telovadnici z raznimi strankami prostori; o njegovi velikosti v splošnem pa naj bi odločila Zveza za telesno vzgojo Partizana v Ljubljani.

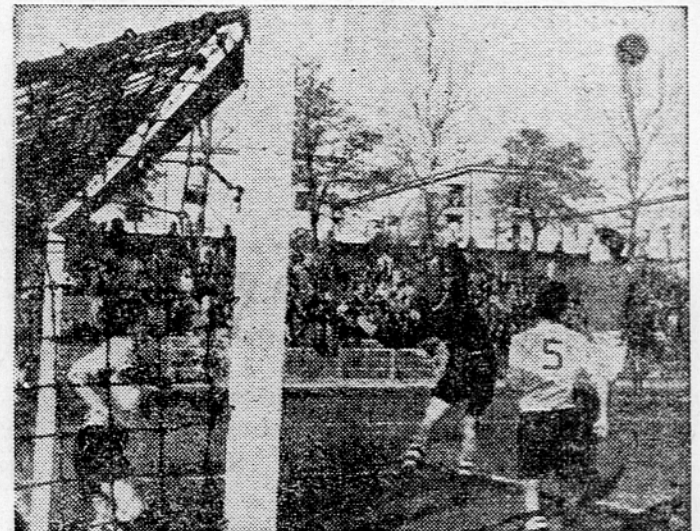
Za nadaljnji razvoj telesne vzgoje v tem največjem mestu na obzje domovine bi bilo treba storiti še nekaj: zveza iz Ljubljane naj bi po možnosti in izmenoma pošiljala tjakaj za 14 dni primerne prednjake za moške in ženske oddelke, ker bi tako železnici in ostalo prebivalstvo, predvsem pa mladina, našla v telovadnici pravi užitek in tudi razvedrilo, ne pa zahajala v gostilne, kjer ni deležna nobene vzgoje in si povrhu še kvari zdravje.

Medtem pa so se začela deliti mnenja o lastništvu in uporabi novega telovadnega doma. Tvd Partizan je mnenja, da naj bo novozgrajeni dom

Najboljša desetorica atletov I. 1953

110 m z zaprekami: Svetovni rekord: Attlessey (ZDA) 13,5. Evropski rekord: Lidman (Svedska) 14,0. Jugoslovanski rekord: Lorgor 14,6. (1952) 1. Bulantek (SZ) 14,4. 2. A. Hildreht (Anglija) 14,6. 3. Popov (SZ) 14,7. 4. Parker (Anglija) 14,6. 5. 11. Litujev (SZ), Mrazek (CSR), Bernard (Svica), Steiner (Nemčija), Lundberg (Svedska), Ruliska (Franc.), Lorgor (Jugoslavija) vsi 14,7. 400 m z zaprekami: Svetovni rekord: Litujev (SZ) 50,4. Evropski rekord: Litujev (SZ) 50,4. Jugoslovanski rekord: Radulović 54,4 (1953). 1. Litujev (SZ) 50,4. 2. Jalin (SZ) 50,9. 3. Lunjev (SZ) 51,7. 4. 6. Lipnjev (Madžarska), Ylander (Svedska), Eriksson (Svedska), vsi 52,2. 7. Cary (Franc.) 52,3. 8. Whittle (Angl.) 52,4. 9. Filiput (Italija) 52,6. 10. Gracie (Angl.) 52,7.

REDKA PRILOŽNOST ZA GOL, KI GA NI BILO ..



Slika kaže prizor iz prvih minut nedeljske ligške tekme med Sarajevom in ljubljanskim Odredom, o kateri so domačni ob napetem pričakanju domačega občinstva uprizarili nekaj zrinanjih akcij proti nasprotnikovemu голу, ki pa so se končale nad drogi ali pa mimo njih. Tako je bilo pozneje še večkrat — posebno pri streljanju enajstmetrovke — in zato je Odred moral oddati mnogo bolj razigrani, predvsem pa mnogo učinkovitejšim igralcem Sarajeva obse točki, svoji publiki pa je v nedeljo pripravil še eno naljubno presenečenje.

Na sliki vidimo Toplaka, ki mu je sarajevski vratar Pejak odnesel usnje tik pred nosom, okrog slednjega pa sta se postavila za zadnjo obrambo na svoja mesta še odlična krila Soraka (5) in Glavočević (v mreži).

„SLAVOLOK ZMAGE“

Durant ga je prebadal z očmi. »Zdaj vendar ne moremo poklicati pacientke iz narkoze, da bi jo vprašali.«

»Pač, lahko jo. A tvegate sepo.«

Durantov obraz je bil čisto moker. Veber je pogledal Ravica in Ravice je pokimal. »So vaše sestre zanesljive?« je vprašal Veber Duranta.

»Da —«

»Asistenta ne potrebujemo,« je rekel Veber Ravicu »Trijе zdravniki smo in dve sestri.«

»Ravic —« Durant je umolnil.

»Morali bi bili poklicati Binota,« je dejal Ravic. »Ali Mallona ali Martela. Prvorazredni kirurgi.«

Durant ni odgovoril.

»Hočete tu vprico Vebra izjaviti, da ste napravili perforacijo maternice in ranili črevesje, ki ste ga imeli za membrano fetusa?«

Trajalo je nekaj časa. »Da,« je rekel nato Durant hripavo. »Hočete izjaviti nadalje, da prosite Vebra z menoj kot slučajno navzočim asistentom, naj napravi histerektomijo, črevesno resekcijo in anastomozo?«

»Da.«

»Hočete prevzeti popolno odgovornost za operacijo in njen izid ter dejstvo, da pacient ni bil informiran in ni dal svojega soglasja?«

a brez skrivnosti plodu. Iz premogovih gozdov so se preboreli orjaške človeške opice skozi tisoče generacij. Egipčani so zidali templje, Helada je cvetela, mistično je tekla kri dalje, navzgor, navzgor, da je sledujoči ustvarila tega človeka, ki je bil zdaj nerodoviten kakor gluhi klas in ne bo kri segla dalje do kakšnega sina ali hčere. Radi Durantove grobe roke je bila veriga pretrgana. Toda ni tudi pri Durantu delovalo tisoč rodov, nista tudi zanj cveteli Helada in renesansa, da sta spočeli njegovo gnilo klinasto brado?

»Človeku se želoдец obrača,« je rekel Ravic.

»Kaj?« je vprašal Veber.

»Tako, marsikaj.«

Ravic se je zvrnal. »Končano.« Pogledal je v blede, ljubki obraz s sijočimi lasmi za anestezijskim vzglavnikom. Pogledal je v vedro, kjer je krvavo umazano ležalo to, kar je storilo ta obraz tako lep. Nato je pogledal Duranta. »Končano,« je rekel še enkrat.

Durant je končal anestezijo. Ravica ni pogledal. Čakal je, da sta sestri odrinili vozček ven. Nato je odšel za njim, ne da bi kaj črnil.

»Jutri bo zahteval pet tisoč več za operacijo,« je rekel Ravic Vebru. »In dejal ji bo, da ji je rešil življenje.«

»V tem trenutku ni videti tako.«

»Dan časa je veliko časa. In kesanje je kratko. Posebno, če se lahko spremeni v zaslužek.«

Ravic se je umival. Skozi šipe ob belem umivalniku je zagledal na nasprotni strani desko na oknu, kjer so cvetele rdeče geranije. Siva mačka je sedela med cvetnimi kobulami,